

DOMOLJUB

Izohaja vsak četrtak. Cena mu je 5 K na leto. (Za Nemčijo 6 K, za Ameriko in druge tuje države 7 K.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uradništvu „Domoljuba“ Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“ — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 22.

V Ljubljani, dne 30. maja 1918.

Leto XXXI.

Ob letu.

Dne 30. maja 1917 so poslanci Jugoslovanskega kluba podali v državnem zboru tole izjavo:

»Podpisani poslanci, ki so združeni v Jugoslovanskem klubu, izjavljajo, da zahtevajo na temelju narodnega načela in hrvatskega državnega prava, naj se vse zemlje monarhije, v katerih bivajo Slovenci, Hrvati in Srbi, združijo pod žezlom habsburško-lorenske dinastije v samostojno državno telo, ki bodi prosto vsakega narodnega gospodstva tujcev in ki bodi zgrajeno na demokratičnem temelju. Za uresničenje te zahteve enotnega naroda bodo zastavili vse svoje sile.

Dunaj, 30. maja 1917.

Dr. Baljak, dr. A. Gregorčič, dr. Krek, dr. Sesardič, dr. Fr. Jankovič, Sušteršič, Vjekoslav Spinčić, dr. Otokar Rybač, dr. Vl. Ravnihar, Evgen Jarc, dr. Ivo Prodan, Janez Hladnik, Fran Pišek, Ivan Roškar, Jos. Gostinčar, Mihael Brenčič, dr. Korošec, dr. M. Laginja, dr. Karl Verstovšek, Fon, dr. A. Dulibič, dr. Benkovič, Juraj Biankini, dr. V. Ivčević, dr. A. Tresić-Pavičić, Fr. Demšar, Prof. I. V. Perić, dr. Josip Smodlaka, Jaklič, Josip Vitez Pogačnik, dr. Lovro Pogačnik, dr. Melko Čingrija.»

Ta izjava je širom sveta znana majniška deklaracija, globoko zapisana v srcu slehernega domoljubnega Slovenca, strašno osovražena po tistih, ki so stoletja tlačili jugoslovanski narod, bogateli ob njegovih žuljih, kulturno napredovali, medtem, ko je jugoslovansko ljudstvo odbijalo turške navale od cele srednje Evrope.

Ko smo Slovenci lansko leto ob tem času zvedeli za to izjavo, tedaj so ostala naša srca dolgo časa mrzla, zakaj vse naše mišljenje in življenje je bilo prepojeno za-vesti, da moramo biti

hlapci v svoji lastni hiši,

da moramo delati tujcu tlako in da za svobodo in samostojnost nismo rojeni. Vsa naša politika je bila politika sužnjev, ki se lovi od malenkosti do malenkosti, ki živi od dneva do dneva in nima pred seboj nobenega višjega smotra. Politika muh enodnevnic. To je bila posledica stoletne vzgoje. Zato prvi hip nismo mogli doumeti veličine in dalekosežnosti majniške deklaracije, vsled prisilne svetlobe smo zaprli svoje oči, da je nismo videli.

Nato pa se je izvršil skoro nenadoma velikanski

duševni preobrat

v Slovencih. Dih po svobodi, samostojnosti in neodvisnosti je tako močno zavel iz deklaracije, da nas je vse prevzel. Zakaj naj bi tujci razkošno živeli od naše zemlje, mi sami naj bi pa stradali, zakaj naj nam bi tujci delali postave, zakaj naj bi tuje in sovražno nam uradništvu delilo našemu ljudstvu pravico? Uradništvo je vendar zato tukaj, da gre ljudstvu na roke in mu pomaga, a pri nas je tako, da se navaden človek uradniške pisarne izogne kolikor mogoče daleč in le prisiljen stopi v urad vedno v trdni zavesti, da bo imel od tega več izgube kot dobička.

In danes se sleherni naš človek zaveda, da bomo ostali uboge, revne pare, dokler ne zamre cel naš rod, če si ne priborimo popolne svobode in samostojnosti. Vsi se zavedamo, da je majniška deklaracija

rešilna deska

katere ne moremo in ne smemo nikdar izpustiti, če se nečemo utopiti v tujem morju, če nečemo gospodarsko popolnoma izkrmaveti. In reči moramo, da poleg verske ideje še ni nobena misel tako prekvasila celega našega ljudstva, kakor ravno misel in želja po samostojni jugoslovanski državi pod habsburškim žezlom. To so pokazale občine v svojih navduše-

nih izjavah, dokazalo je to naše ženstvo, ke je v 200.000 in več podpisih izrazilo svojo trdno in neomajno voljo, to dokazujejo neštevilni, nad vsako pričakovanje dobro obiskani shodi, kjer vse gori in plamti za našo boljšo bodočnost.

In če se Nemci tako silno boje naše deklaracije, da kriče po žandarjih in visticah, da so upregli cel državni ustroj, ki s polno paro dela proti nam, je to dokaz, da imajo silno veliko izgubiti, kar so dosedaj po krivici uživali, in kar bodo Nemci izgubili, to imamo dobiti mi. Kdor ne bi mogel iz deklaracije same spoznati njene ogromne koristi za vse Slovence posebno v gospodarskem oziru, ta mora to spoznati iz groznega strahu, ki ga imajo Nemci pred njo.

Vsi se zavedamo, da je boj težak, ki ga bijemo in da bo morda še dolgo trajal. Vemo pa tudi, da sto in stoletnih vezi in okov ni mogoče zdrobiti z enim udarcem. A kljub temu smo danes v hudem boju dosegli to, da Nemci že splošno pripoznavajo

upravičenost Jugoslavije,

kar bi se nikdar ne zgodilo, ko ne bi naš vrlji Jugoslovanski klub tako vztrajno vzdržal na svojem stališču. Res je, da so Nemci napravili tej svoji Jugoslaviji čisto drugačen okvir — Slovenci namreč naj bi prišli izven tega okvira in tvorili podlago za nemški pohod proti Adriji, toda glavno stvar: upravičenost Jugoslavije priznavajo. Za okvir se bo pa še bil trd boj in ne odnehamo preje, dokler ne dosežemo svojih zahtev. Kdor vztraja, zmaga.

Zato nas prav nič ne strašijo

vladne grožnje,

zakaj Slovenci smo v tej vojski že toliko pretrpeli, da nimamo ničesar več izgubiti, temveč samo pridobiti in slabše se nam ne more goditi, kot se nam godi. Turški navali nas niso spravili s sveta, pa nas tudi Seidlerjeve naredbe ne bodo. Naj nam pre-

povezo agitirati za deklaracijo, danes nojene agitacije ni več treba, misel svobodne Jugoslavije je tako globoko zarisana v naših srcih, da je ne zbrise več nobena sila. Vsaka Seidlerjeva naredba pa bo še bolj strnila naše vrste in nam še bolj živo dokazovala, kako potrebni smo svoje lastne države.

In od te ne odnehamo nikdar več.

Pravilnik Slovenske Ljudske Stranke.

(Dalje.)

8. Poslanci S. L. S.

Čl. 24. Poslanci S. L. S. zastopajo stranko v državnem in deželnem zboru.

Izvrševati jim je v teh zastopih program stranke, kakor je izražen v resolucijah katoliških shodov, v kolikor morejo biti obvezne tudi za spremenjene razmere, v volilnih oklicih vodstva stranke, na podlagi katerih so bili izvoljeni, in v tem pravilniku.

V načelnih vprašanjih so vezani na sklepe zbora zaupnikov, odnosno vodstva, v taktičnih vprašanjih pa ravnaajo po smislu sklepov, storjenih v klubih, katerim pripadajo.

V državnem in deželnem zboru in drugih javnih zastopih morajo biti poslanci združeni v klubih, zasnovanih sporazumno z vodstvom stranke.

Dolžnost poslancev, izvoljenih na program S. L. S., je zastopati povsod, posebno v postavečajalnih zbornicah načela S. L. S. ter jih uveljavljati. Poslanec, ki zapusti ta načela, verska, narodna in demokratična, nima več pravice do mandata, poverjenega mu od stranke, temveč je dolžan mandat odložiti.

Poslanci S. L. S. morajo v zbornicah pripadati klubom, ki so zasnovani sporazumno z vodstvom stranke in tudi brez vednosti stranke ne sme iz njega izstopiti. V taktičnih vprašanjih se morajo poslanci držati svojega kluba, to se pravi: kadar gre za kak nastop v zbornici, ali kako glasovanje, ki ni najtesneje zvezano s strankinimi načeli, ali za volitev v kake zbornične odseke ali delegacije, naj se poslanci drže sklepa, ki je bil sprejet v klubovi seji. Na ta način se ne bo moglo zgoditi, kakor se je zgodilo, da je n. pr. dr. Šustersič svojevoljno, ne da bi stranko kaj za svet vprašal, izstopil iz kluba, kateremu stranka zaupa, na drugi strani pa je dr. Šustersič obdolžil svoje tovariše poslance nepokorščine in nezvestobe do stranke, ker v smislu klubovega sklepa niso volili njega v delegacije.

9. Načelstvo.

Čl. 25. Načelstvo stranke tvorijo:

a) načelnik stranke in trije podnačelniki;

b) trije deželni in trije državni poslanci, katere izvolijo iz svoje srede deželni, oziroma državni poslanci S. L. S.;

c) nadaljnjih petnajst članov načelstva, katere izvoli vodstvo stranke tako, da so zastopani sorazmerno vsi sloji in stanovske skupine, kakor: kmetijstvo, delavstvo, trgovina, obrt, rokodelstvo, šolstvo, zdravstvo, zadružništvo i. dr.;

d) od načelstva izvoljeni kooptirani člani, katerih sme načelstvo samo z dvetretjinsko večino glasov izmed odličnih delavcev v javnem življenju izvoliti največ pet;

Istotako sme načelstvo v slučaju smrti ali trajnega zadržka na mesto odpadlega člana izvoliti namestnika za toliko časa, da je mogoča redna dopolnitev, to je do prve redne seje vodstva.

Načelstvo izvoli iz svoje srede tajnika in blagajnika stranke, katerih naloga je, stalno nadzirati in voditi pisarno, oziroma blagajno stranke.

Čl. 26. Članstvo načelstva preneha:

a) glede načelnika, treh podnačelnikov, voljenih petnajst ter kooptiranih petih članov načelstva s potekom triletno poslovne dobe, to je od dobe med dvema rednima sejama zbora zaupnikov, in sicer z izvršenimi novimi volitvami odnosno z izvršeno novo kooptacijo;

b) glede poslancev z izgubo mandata, to pa šele z izvršenimi novimi volitvami.

Čl. 27. V področje načelstva spada: posvetovanje in sklepanje o vseh tekočih zadevah stranke, ki po pravilniku ali vsled izrečnega sklepa niso izključno pridržane vodstvu ali zboru zaupnikov, zlasti vodstvo strankarske pisarne, vprašanja organizacije, agitacije, časopisja stranke, določitev dnevnega reda za seje vodstva, skrb, da se izvršujejo sklepi zbora zaupnikov in vodstva, nadzorstvo nad poslovanjem krajevnih odborov, sklepanje o predlogih razsodišča itd.

Čl. 28. Seje načelstva sklicuje načelnik redoma vsak mesec.

Za sklepčnost je potrebno, da je navzoča najmanj četrtina vseh članov načelstva, ki sklepajo z nadpolovično večino.

Čl. 29. Šest članov načelstva sme zahtevati, da se skliče izredna seja načelstva z določenim dnevnim redom.

Šest članov načelstva sme zahtevati, da pride od njih predlagana točka na dnevni red seje vodstva.

Neke vrste izvrševalno oblast v stranki ima načelstvo, katero je izvoljeno za tri leta in v katerem morajo biti sorazmerno zastopani vsi stanovi in sloji. Poleg rednih članov si more načelstvo še samo z dvetretjinsko večino privzeti (kooptirati) največ pet odličnih delavcev v javnem življenju.

Posebno važna zadeva za stranko je strankarska pisarna, iz katere naj se vodi vsa strankarska organizacija in katera naj daje nasvete v raznih strankarskih, gospodarskih in stanovskih zadevah in ki mora biti pripravljena somišljenikom povsod na roko iti. Seveda pa stane taka pisarna veliko denarja in ker S. L. S. ni vpeljala strankarskega davka, kot druge slovenske stranke, nima nikakih rednih dohodkov. Zato moramo tembolj podpirati Sklad S. L. S., ki nabira prostovoljne darove, da se osnuje strankina pisarna. Vsi ti darovi se lahko tudi pošljejo na uredništvo »Slovenca« ali »Domoljuba«.

Člen 29. varuje zopet manjšinske pravice. (Prihodnjič konec.)

Jugoslovani!

Mariborsko mesto ima na poti do Adrije in kot križišče važnih železnic največji pomen za ohranitev štajerskih Slovencev. Skrbeti moramo torej, da naša mladina na tej važni točki ne ide v pogubo, ampak ima priliko se v svojih šolah narodno ohraniti.

Ker so dosedanji poskusi doseči javno šolo vsled nasprotne avtonomne mestne občine ostali brez uspeha, hočemo sami

svoje šole najprej v mestu tu potem v okolici ustanavljati.

Zato so se zbrali v znamenju narodnega zedinjenja podpisani zastopniki mariborskih Slovencev in sklenili delati z vsemi silami na to, da ustanovijo že letos v Mariboru slovensko šolo.

Ker pa so v današnjih razmerah stroški za taka podjetja nenavadno veliki, se obračajo podpisani na ves jugoslovanski narod z nujno prošnjo, da ji priskočijo posamezniki in korporacije z denarnimi doneski na pomoč ter pomagajo rešiti slovenskemu narodu v najvažnejšem trenutku mladi naraščaj.

Prispevke prevzema mariborska moška podružnica družbe sv. Cirila in Metodaja, ki upravlja poseben fond izključno za slovensko šolo v Mariboru.

Kdor daruje 1000 K, je pokrovitelj, kdor daruje 300 K, je ustanovnik, kdor pa 100 K, je dobrotnik slovenske šole v Mariboru.

Imena pokroviteljev se vklešejo v svoječasnem šolskem posloppju v posebne spominske plošče, imena ustanovnikov pa se vpišejo v zlato knjigo slovenske šole v Mariboru. Imena vseh podpornikov se objavi v časopisih.

Največje zadoščenje pa bo imel vsak posamezni podpornik v zavesti, da pomaga s svojim darom ohraniti jugoslovanskemu narodu slovensko kri.

Šolski odsek: Dr. Josip Hohnjec, profesor bogoslovja. Anka Leskovarjeva, odv. soproga. Stanko Marin, uč. profesor. Dr. Rad. Pipuš, odvetnik. Fran Pišek, tajnik. Marija Poljančeva, prof. soproga. Dr. Fran Rosina, odvetnik. Dr. Karel Verstovšek, deželni in državni poslanec. Fran Voglar, gimn. profesor. Franjo Zebot, urednik.

Svetovna vojska.

Na flandrski fronti se vrše neprestani boji: Francozi izkušajo iztrgati Nemcem važno gorsko skupino Kemel, ki obvladuje ravnine daleč naokoli. Nemci pa se pripravljajo na veliko zapadno ofenzivo, ki naj bi presejala vse dosedanje ofenzive. Nemci so zopet napadli s svojimi zrakovplovci London, kjer so s svojimi bombami zanetili štiri požare. Tudi žrtev, mrtvih in ranjencev, ni manjkalo. Angleži so vrtili napad ter so metali bombe v Kolin.

Na italijanskem bojišču se tudi vrše dan za dnem manjše in večje praske. Tudi v zraku brencje neprestano letala in se bijejo zračni boji. Do ofenzive pa vendar še ni prišlo, če tudi so včasih artiljerijski spopadi tako hudi, da se trenutno misli: sedaj bo nastopila infanterija in bo završel krvavi ples. Italijani so dobili novo brodovje motornih čolnov: eden je hotel vdreti v puljsko pristanišče, toda napad se je izjalovil, kapitan in trije možje so bili vjeti.

Boljševiki se tepejo s Turki, katerim so vzeli mesto Baku. V sovražnih krogih se govori o novi zimski vojski, Nemci pa pravijo, da se bo mir sklenil že letos, ker bodo operacije na zahodu izsilile mir.

Mirovna ofenziva.

Boj za mir se nadaljuje. Preveč močno je v ljudstvih hrepenenje po miru, da bi ga vojni hujskači mogli udušiti. Na obeh straneh se oglašajo državniki, ki v svojih govorih razkrivajo svoje načrte in nazore, v koliko so resnični in odkritosrčni, še ne moremo dognati. Eden drugega poziva, naj predloži mirovni načrt, a k posvetovalni mizi noče prisesti, dokler da niso dani predpogoji. Čemu potem posvetovanje, če so potrebni predpogoji. Pridimo skupaj in se skupno pogovorimo o miru. Obojestranska nezaupljivost državnikov je največja ovira miru, pustite, da se snidejo prostovoljni zastopniki narodov in videli bode, da se kmalu sklene mir, pravičen in časten za vse narode. V Ameriki se je oglašil zopet Wilson ter v dolgem govoru pojasnjeval, da je Amerika pripravljena nadaljevati vojno, a ne iz sebičnih namenov, ampak zato, da se sklene mirovna zveza vseh narodov. Pravi nadalje, da so mirovna stremjenja osrednjih velesil neodkritosrčna, ki imajo namen, razdružiti zaveznike in potem v kalnem ribariti in izvrševati politiko nasilja in nadvladja, kakor da kažejo mirovne pogodbe, sklenjene v Brest Litovsku in Bukareštu. Poziva končno Nemčijo in Avstrijo, naj povesta svoje mirovne pogoje kakor je storil on. Naj torej naši državniki sedaj odkrito povedo svoje mirovne načrte, a ne po vzorcu grofa Černina, ki je v govoru pritrdil Wilsonovim načelom, a je, kadar jih je bilo treba v istini uveljaviti, zašel na čisto druga pota, ki nikdar ne vodijo do mednarodnega sporazuma. Naš zunanji minister mu odgovarja, da je pripravljen k miru, toda zahteva, da nasprotniki pripoznajo pravno in pravično pravico, a da bi jasno povedal kaj hočemo, to je pozabil minister Burian. Odgrnimo zaveso in pokazimo svetu naš mirovni načrt, seveda ne sme biti tako samovoljen, kakor brestlitovski in bukareški, ki ga je zmagalet diktiral premagancu. Mislimo na bodočnost, ne samo na sedanost, ne dajmo se preslepiiti po slučajni bojni sreči, ni ga hujšega življenja kot je življenje v sovraštvu. Cel svet nam stoji nasproti, zato nam je neumljiva nasilna politika. Iščimo prijatelje in ne zapirajmo vrat prijateljstvu. In le sporazumen mir nam more pridobiti prijateljev, katerih bomo po vojski tako potrebovali.

Politični obzornik.

O »srečna« Avstrija, našla si rešitelja!

Nemci so se oddahnili. Nemška Avstrija je rešena, zakaj dr. Seidler je vendarle nastopil kot njen »rešitelj« pred jugoslovanskim in češkim zmajem.

Nad Jugoslovane pošilja pisma »strogo zaupno.« Ta naj odsekajo jugoslovanski zverini glavo, pošilja jih namreč uradništvu in menda tudi duhovnikom, ki so glava ljudstva. Notri stoji zapisano: »Bog obvaruj, da bi kdo izmed vas le zinil besedico za jugoslovansko državo, kakršno zahteva jugoslovanska, Nemcem »kvarljiva« deklaracija. Kdor bi se kaj takega predznanil, ga čaka služba v najbolj zapuščeni

nem kotu in avanziral bo najmanj polovico bolj počasi kot pa »dinastiji zvesti« Nemci.«

Zdaj menda čaka dr. Seidler na Dunaju, da mu bodo prinesli glavo tega nevarnega zmaja, da jo pokaže Nemcem, rekoč: »Glejte, rešil sem vas.« Naj le čaka, dokler hoče, naš zmaj se neustrašeno bori naprej, Seidlerjeva pisma ga ne bodo oslabila, pač pa razdražila, da bo še ljuteje zahteval, kar mu gre, ter požrl vsakega, ki se mu ustavlja, tudi — pl. Seidlerja.

Toda še nevarnejši se mu zdi zmaj iz severa! Temu nasproti se zdi ministrski predsednik prešibak, zato je poklical na pomoč celo vrsto žandarjev, policajev ter cenzorjev. Prvi prepovedujejo po češkem shode in razganjajo ljudi, zapirajo ob osmih zvečer vrata, drugi pa pridno vstavljajo časopise ter neusmiljeno črtajo po čeških časopisih — vse to zato, da češki zmaj ne bi mogel priti do besede. Pa imajo smolo, čimbolj mu maše usta, tembolj vpije. O uboga vlada, vsa država odpira lačna usta, rekoč: »Mašite, mašite,« vlada pa gluha tišči le v češkega zmaja, ki vpije: »Nehajte, saj vidite, da me ne boste!« No, kdor hoče biti gluhi in slepi, mu ni mogoče pomagati! Ko bo enkrat zadel v zid, bo šele izpregledal toda z razbito bučo.

Modrost pa taka!

Binkoštni prazniki so prinesli češki deželi napovedana okrožja. Razdelili so deželo v 12 okrožij, načeljujejo jim okrožni glavarji. Delali bodo, kar je dozdej delal cesarski namestnik v Pragi in ni tudi odslej pridržano namestniku, kakor zastopanje pri deželnem zboru in odboru, podelitev odlikovanj, imenovanje uradnikov itd. Reševali bodo torej predvsem gospodarske in kulturne zadeve, ter nadzirali uradnike pri okrajnih glavarstvih. Pri okrožnih glavarjih se bodo odslej ljudje tudi lahko pritoževali zoper ukrepe nižjih uradov. Nastopili bodo okrožni glavarji polagoma, prvi šele s prihodnjim letom. Izmed 12 okrožij jih je sedem in pol čeških, štiri in pol so pa nemška, budviško okrožje je namreč razdeljeno, polovica je češka, druga polovica pa nemška.

To je torej sad desetletnega dela dunajskih birokratov! Nehote se vsi smejaajo temu »mojsterskemu« duhu, najbrž na tihem tudi Nemci sami. Kakšno korist bodo državi prinesla okrožja? Nobene, temveč ravno narobe: mnogo bremen! Češka dežela je po novih okrožjih bolj ločena v češki in nemški del. Nemci se čutijo nekako osvobodjene. Vendar pa je ločitev na drugi strani tako malo natančno izpeljana, da bodo narodni boji trajali še naprej, če ne še hujše. Glavni vladni namen, pomiriti z okrožji deželo, se je pošteno izjalovil. Ljudstvo od novih okrožij ne bo imelo prav nobenih koristi, razen trumo uradnikov na hrbtu ter nekaj odstotkov več davka, vlada pa bo imela za seboj nekoliko več nemških kričačev s firmo vladnih svetnikov.

Čehi ugovarjajo, a z mirno samozavestjo, ker so prepričani, da bo složno in enotno nastopanje celega naroda vrglo Seidlerja in — njegova okrožja.

Drug na drugega se izgovarjajo, kadar gre za — kruh.

Ministrski predsednik, hoče biti tudi naš krušni oče. Zato nas silno marljiv preskrbuje, seveda ne s kruhom, temve z besedami in obljubami. Ko je v zadnjem času prišlo k njemu neko odposlanstvo prosit in se pritoževati, jih je ministrski predsednik potolažil: »Res, zdaj smo tako rekoč na suhem z živili, ali čakajte, drugo leto bo pa boljše. Avstro-Ogrska in Nemčija bo eno samo prehranjevalno ozemlje. To se pravi: vse tri države bodo rekvirirale živila skupaj v eno zalogo in potem bodo iz te skupne zaloge dajali vsaki državi, kolikor bo potrebovala.«

Deputacija, ki je slišala Seidlerjevo tolažilo, je z velikim veseljem raznašala te novice. Zakaj Avstrija je tista, ki ima najmanj in trpi tako najhujše lakoto. Zato ji bo treba malo dati; veliko bo pa dobila. Avstrija in Ogrska boste jedli enak kruh. A veselje je bilo kratko.

Najprej so se oglasili iz Nemčije, rekoč: Mi o kakem skupnem prehranjevalnem ozemlju z Avstrijo ne vemo ničesar!

Za Nemci je prišel glas iz ogrske zbornice. Prehranjevalni minister Windischgraetz je izjavil: »Glede skupne prehrane se nismo še nikamor zavezali. Če bo dobra letina, bomo radi kaj odstopili Avstriji, toda Avstrija nam mora to dobro plačati z industrijskimi izdelki in drugimi gospodarskimi ugodnostmi. Sicer naj pa avstrijska vlada naredi najprej red v domači prehrani, ji pa ne bo treba okrog prositi.«

Kajne vzame vsak rad; ko je pa treba kaj dati, tedaj pa minejo vsi zavezniški oziri!

Tedenske novice.

SHODI.

Jugoslovanski shod se bo vršil dne 2. junija na Vrhniki. Govorili bodo: dr. Korošec, dr. Rybač, Smodej in Jos. Gostinčar. Začetek ob 3. uri popoldne.

Shod v Trbovljah je bil, kakor znano v zadnjem hipu prepovedan. Zato so zastopniki vseh treh slovenskih strank sklenili, da se bo vršil svoječasno nov shod. Dan shoda se bo naznanil, kadar bodo odstraniene vse ovire.

Jugoslovanski tabor na Rakovniku je privabil do 10.000 Dolenjcev. Govorili so gg. župnik Bajc, dr. Korošec, dr. Ribač kot zastopnik primorskih Slovencev in urednik Smodej kot zastopnik koroških Slovencev in naposled g. župnik Finžgar.

Shod S. L. S. se je vršil na binkoštini ponedeljek v Velikih Laščah. Govorila sta poslanca dr. Pogačnik in Karol Škulj.

Veličasten shod za jugoslovanske državce se je vršil dne 26. t. m. v št. Vidu nad Ljubljano. Bilo je navzočih kakih 7000 ljudi. Ves št. Vid razen par hiš je bil v zastavah. Z navdušenjem je bil sprejet načelnik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec. Shodu je predsedoval preč. g. profesor dr. Ratajč, govorili so na shodu dr. Korošec in dr. Pogačnik, zastopnik jugoslovanske demokratične stranke dr. Novak in zastopnik socialnih demokratov Anton Kristan.

DROBNE POLITIČNE VESTI.

Okrožja na Češkem. Naredba, katero je Seidler obljubil Nemcem kot plačilo za njihove veleizdajalske grožnje, je izšla. S tem je Češka dežela razdeljena pravzaprav v dvanajst manjših dežel, nad katerimi ne vlada več cesarski namestnik v Pragi, temveč takozvani okrožni načelniki. Ker so dobili Nemci svoja okrožja, so s tem postali na Češkem samostojni in skoro neodvisni od Čehov. Da bi pa dala naša nemška vlada tudi Slovincem na Koroškem in Štajerskem toliko samostojnosti in neodvisnosti kot Nemcem na Češkem, na to niti ne misli. Tako se povsod kaže dvojna, skrajno krivična mera naše vlade.

Slovaki na Ogrskem ustanovljajo slovaško ljudsko stranko, ki se bo lotila med zapuščenimi Slovaki narodnega dela. Delo bo težko, ker so znali Mažari Slovake tako uspavati in jih kulturno zanemariti, da bo preteklo nekaj časa, preden se bodo Slovaki zavedali krivic, ki jih trpe in pravic, katerih nimajo.

Enotno poslovanje v narodnih zadevah so sklenili ob priliki praških slavnosti avstrijske slovanske stranke in avstrijski Italijani. Nemci so v velikem strahu.

Dr. Šušteršičevo politično društvo, ki si proti cerkvenim postavam prisvaja ime »Slovenska katoliška zveza«, je vlada pripoznala. S tem, upamo, je njeno delovanje med slovenskim ljudstvom dovršeno.

Avstrijski državni zbor menda tudi junija še ne bo sklican. Seidler išče večine, da je ne najde, če jo po dnevu z lučjo išče.

O vojaških oprostihvah je izjavil domobranski minister, da se bodo črnovojniki starejših letnikov in za službo nesposobni vseh letnikov za nedolžen čas odpustili. Črnovojniki mlajših letnikov se pa morejo iz vojaških razlogov oprostiti le za kratek čas in sicer za 3—4 mesece. Vojaški, ki so že od začetka vojne neprestano v ognju, se v dveh rokih umaknejo s fronte in bodo po tri mesece dodeljeni vezbalnim četam kot inštruktorji.

Koroški Nemci so imeli dne 20. t. m. v Celovcu shod pod vodstvom deželnega glavarja barona Aichelburga. Govorili so in ugovarjali jugoslovanskim zahtevam, češ, da hočejo le-te raztrgati »koroški narod«. Torej Nemci in Slovenci na Koroškem tvorijo poseben narod, takozvani koroški narod. Kakor se vidi, so Nemci zelo iznajdljivi, kadar je treba zagovarjati krivice, ki jih delajo. Govorili so nadalje, da ogromni del koroških Slovencev ne mara o jugoslovanski državi ničesar vedeti, in da vsi zgaženi pravzaprav delajo le sloven-

ski duhovniki, katere naj po mnenju koroških Nemcev zapode iz dežele.

Nemška država bo po končani vojni zahtevala menda vojno odškodnino.

Tudi Italijanom bodo Amerikanci poslali veliko ameriških čet, kakor izjavlja ameriški vojni minister Baker.

Ljening grozi. Ljening, znani ruski revolucijonar je govoril v sovjetu o ruski zunanji politiki. Med drugim je tudi rekel, da je mir, ki ga je sklenila Rusija, vsak trenutek lahko ogrožen. To se pravi toliko, kot da se Rusija zopet pripravlja na vojsko.

Vojska med Rusijo in Ukrajinom je že končana.

Besarabija končno le ostane Rumuniji, tako zagotavlja rumunski ministrski predsednik.

DOMAČE NOVICE.

Povodom dvajsetletnice presvetlega kneza in škofa dr. Antona B. Jegliča so sledeče občine izvolile Prezvzišenega za svojega častnega člana: Ovšiče pri Podnartu, dalje občine v kamniškem okraju in sicer: Dob, Velika vas, Nasovče, Krtina, Homec, Peče, Rova, Mlaka, Drtija, Klanec, Loka, Zg. Tuhinj, Nevlje, Rafolče, Podgorje, Mekinje, dalje vse občine na Vipavskem.

Dnevi darovanja za slovenske vojne siepce, invalide in sirote bodo v Ljubljani in po celi deželi v času od 1. do 4. junija (začno se prihodnjo soboto in trajajo do torka 4. junija). Dobra srca, z bogatimi darovi se spomnite teh največjih žrtev!

Birmovanje. Na binkoštno nedeljo in ponedeljek je presvetli g. knezoškof dr. Anton Bonaventura podelil zakrament sv. birmo 2722 otrokom.

Naznanilo o sprejemu gojencev v kn. šk. zavod sv. Stanislava v št. Vidu nad Ljubljano za šolsko leto 1918/19. Učenci, ki želé vstopiti v prvi gimnazijski razred, naj se zglasijo v spremstvu staršev ali njih namestnikov pri vodstvu zavoda v času od 1. junija do 16. junija. Prineso naj seboj spisano prošnjo, naslovljeno na knezoškofijski ordinarijat, kot priloge pa krstni list, potrdilo o cepljenih kozah in šolsko izpričevalo, ki izpričuje, da je učenec z dobrim uspehom dovršil ljudsko šolo. — Vodstvo knezoškofijskega zavoda sv. Stanislava, dne 15. maja 1918.

Poročilo ljubljanskega odbora za vojne vdove in sirote. L. 1915. se je osnoval v Ljubljani pod predsedstvom deželnega glavarja dr. Šušteršiča odbor za vojne vdove in sirote, ki je prevzel nalogo za Božič obdarovati vdove in sirote v vojni padlih ali vsled vojne umrlih kranjskih junakov. — Tekom svojega delovanja je odbor v določeni namen nabral 71.930 K 6 v. Za obdarovanje je bilo priglašanih 1120 vdov in 3478 sirot. Vsaka vdova, odnosno sirota je dobila božični dar 15 K. Porazdelilo se je tedaj med nje 68.970 K. Po odbitku stroškov za tiskovine in poštnino v znesku 393 K 95 v je preostal po pribitku interkalar. obresti znesek 3265 K 35 v, katerega je odbor z obrestmi vred izročil »Kranjskemu deželnemu društvu c. kr. avstrijskega zaklada za vojaške vdove in sirote ter varstvo otrok in mladinsko skrb-

stvo v Ljubljani«. Ker je to društvo sedaj prevzelo vso skrb za vojne vdove in sirote v deželi, je imenovani odbor svoje delovanje ustavil ter se razšel. Vsem darovalcem, ki so s svojimi prispevki pripomogli, da je ta človekoljubna in patrijotična akcija uspela, izreka odbor tem potom še enkrat najtoplejšo zahvalo. Odbor za vojne vdove in sirote v Ljubljani.

Vlak je povozil vojaka. Iz D. M. v Polju nam pišejo dne 17. maja 1918: Danes zjutraj je vlak povezil na postaji Laze neznanega vojaka. Ali je bila nesreča ali pa samomor, se ne da dognati. Glava in noge so odrezane od trupla. Mrliča so odpeljali na pokopališče sv. Agate, župnija Dolsko.

Poizvedujem za brata Ivana Suhadolnik. Služil je pri domobranskem pp. št 27, 5. komp., vojna pošta št. 48. Odšel je na bojišče leta 1914. ob izbruhu vojske. Če je komu izmed vračujočih se ujetnikov kaj znana njegova usoda, naj sporoči njegovi sestri Franci Suhadolnik, vas in pošta Pre-serje št. 12 pri Ljubljani. Stroški se povrnejo.

Iz ruskega ujetništva sta se vrnila Kreševič Francišek iz Račič iz Istre, ki je šel k vojakom prvi dan mobilizacije, in Jelenič Jožef, od katerega ni bilo že čez tri leta nobenega glasu. To bo vsem v tolažbo, kateri pogrešajo svojce.

Kadilnikova koč na Goljci nad Jesenicami je od Binkošti naprej zopet odprta. Oskrbništvo sta prevzeli gospa Ana Zmitek in gdč. Frančiška Škantar iz Boh. Srednje vasi.

Pred ljubljansko poroto so stali v preteklem tednu: Viktor Majdič, 18 let star delavec, 16 letni Janez Žavbi iz Brezij, njegov brat Gašper, ki pa je med tem umrl. Kradli so, kar so pač dosegli: Majdič je izvršil 11 tatvin, pri katerih je profitiral vrednost 2589 K 22 vin., Janez Žavbi 9 tatvin v vrednosti 2172 K 23 vin., Gašper Žavbi pa štiri tatvine v vrednosti 284 K. Prva dva sta dobila vsak poldruge leto težke ječe, poostrenc s trdim ležiščem mesečno, tretji se je pa odtegnil roki svetne pravice. — 18 letni Franc Malnar je kot trgovski vajenec krade! svojemu gospodarju trgovcu Ivanu Modicu v Novi vasi. Ukradel je 7750 K v gotovini in raznih drobnarij v vrednosti 120 K. Skoro ves ta denar se je še našel in obdolženec tudi odkrito priznava svoje dejanje. Obsojen je bil na eno leto ječe. — 18 letna služkinja Angela Mars iz Treboja je ukradla svetemu gospodarju denarnico z 2800 K, od katerih je pa 1000 K prinesla skrivaj nazaj. Posestniku Francu Jevšovarju je še vrhu tega ukradla 350 K. Dobila je 4 mesece težke ječe poostrenc z enim trdim ležiščem. — 42letni Alojzij Grošelj je v svaštvo in maščevalnosti ubil Marijo Maselj. Kazen znaša 13 mesecev težke ječe z enim trdim ležiščem mesečno. Državni pravdnik je rekel, da je kazen prenizka in se je pritožil. — 20letna perica Leopoldina Eržen iz Kranja je osleparila posetnikovo ženo Lucijo Eržen iz Kranja na Suhu za 1000 K in Ivano Bukovnik iz Senčurja za 2000 K. Kazen pa še ni odmerjena, ker je prekanjena sleparica medtem — ušla iz ječe.

RAZNE VESTI.

Čehi zbirajo prispevke za češko gledališče, ki ga nameravajo zidati v Brnu. Prvotno namero, da bi ga zidali na Dunaju, so opustili.

Oba najstarejša črnovojniška letnika boleta menda v najkrajšem času odpuščena, kakor napovedujejo poučeni dunajski krogi.

»Spange« in privozovanje je c. kr. vojaško poveljstvo v Gradcu zopet uvedlo. Cesar je svojčas odpravil te kazni, vojaški poveljniki jih pa zopet uvajajo.

Marka namesto krona. Kakor se govori, nameravajo v Avstriji kronsko veljavo odpraviti, opustiti lepo ime krona ter vpeljati marke.

Kaj vse pride v vojni kruh. Dandanes v hrani nismo kar nič izbirični. Če ni pristne hrane, rabijo se razna nadomestila, ki jih občinstvo uživa in navadno molči. Ali večkrat se rabijo pa že take snovi za vojna živila, da morajo z njimi zbuditi naše občeno ogorčenje. Tako so na temelju pritožb aprovizacijski kruh na Dunaju kemično preiskali in našli, da sestoji iz naslednjih snovi: zaduhla moka, gnil zmrel krompir, repa, les, kreda in papirnata kaša. Časniškega papirja jako primanjkuje, da je večina časnikov (izvzemši skoraj vse dunajske) primorano izhajati v mnogo večkrat desetkrat manjšem obsegu kakor pred vojsko, ampak za kruh je papirnate kaše še zmeraj več kot preveč.

Proti muham je treba že zdaj začeti vojsko. Nikjer ne puščajmo ostankov jedi in drugih podobnih snovi, ki se kvarijo in tvorijo glavno gnezdo muh, nudeč njih ličinkam hrane v izobilju. Kadar belimo sobe, denimo v anno nekaj galuna, in sicer na 50 litrov vrele vode 1 kg galuna; če primešamo k temu nekoliko sodnega luča, dobimo zmes, ki uničuje vsi mrčes in zalego. Če vlijemo na krožnik nekoliko mleka in pridenemo žlico formalina, kmalu v sobi vse muhe poinejo. Lep, napravljen iz dveh delov kalofonije, iz dela terpenina in olja iz ogrščice, kateremu se prida nekaj sirupa in na lahno ognju raztopi in zmeša, je izborno muholovno lepilo, ki ga natreseno na papirnate trake ali na brezove šibice. Snažnost in odstranitev vseh razpadajočih snovi jako ovira, da se muhe preveč ne pomnože.

Plen, vreden dve milijardi. Združene države so zaplenile vse nemško premoženje, kar ga je v Ameriki. Amerikanci pravijo, da po vojski tega plena ne bodo vrnil.

Lov na volkove v Bosni. Okrajna politična oblast v Sarajevu je za bližnje dni odredila lov na volkove v Hrezi pri Sarajevu, ki so se pojavili v takem številu, kakor še nikdar od one dobe, odkar se nahaja Bosna pod avstro-ogrsko upravo. Lova se udeležuje več stotnih vojaških oseb. Volkovi so že letos raztrgali na stotine glav goveje živine, svinj in ovac.

Koliko vina se pridela na svetu. Profesor Marescalchi, predsednik zadruga zedinjenih italijanskih vinogradnikov, je na podlagi srednje pridelave v zadnjih letih izračunal, da se pridelata na celim svetu okoli 138 milijonov hektolitrov vina, in sicer od leta 1909. naprej vsakoletno za 25 milijonov hektolitrov — več! V Evropi se pridelata največ, potem v Ameriki in v Afriki. V Aziji, kjer je po svetem pismu domovina trte, se pridelata komaj pol milijona hektolitrov vina. Posamezne azijske dežele so sicer gosto obdelane s trto, a kljub temu je produkcija vina majhna, ker v teh krajih grozdje raje sušijo, kakor da bi izdelali iz nje ga vino, oziroma alkoholne pijače. Seveda se ne sme pozabiti, da so tamkašnji vinogradniki večinoma mohamedanci, katerim je po njihovi veri prepovedano piti vino. V evropskih državah se pridelata vina: na Francoskem 60 milijonov hektolitrov, v Italiji 58, na Španskem 16, na Portugalskem 7, na Ogrskem 6, v Avstriji 4, na Ruskem 3½, v Nemčiji 2½, v balkanskih državah okoli 4 milijone hektolitrov vina. Razmeroma veliko se pridelata v otokih Ciper in Malta, in sicer okoli pol milijona hektolitrov. V Afriki se pa pridelata največ vina v Alžiru, in sicer 8 milijonov hektolitrov. Izmed ameriških držav je na prvem mestu ljudovlada Čile, kjer se pridelata 7 milijonov hektolitrov, v Argentiniji samo 4 in v Zedinjenih državah le 2 milijona hektolitrov.

Dopisi.

Stara Loka. Na binkoštni ponedeljek so naši mladeniči Marijine družbe vprizorili žatigro Garcia Moreno. — Dvorana je bila polna. Mladi fantje so v toj zamotani igri dovolj pogumno-zavedno izvršili svoje vloge, in to tem bolj, ker so vsi kot začetniki nastopili šele prvič na gledališkem odru. Vsa čast in priznanje vsem! Fantje, le pogumno naprej pod tem praporom izobraževalnega dela, za napredek fare, da nam ne bodo očitali spanja. Vedite, da dokler vas veseli pošteno razvedrilo in zabava v društvenih prostorih, vam bo čisto, jasno oko, srce mirno. V hvaležnosti se oklenite svojega voditelja z isto ljubeznijo, s katero on za vas dela, skrbi in se trudi, da ostanete v čast fari, ponos domovni, v veselje Boga. Ker je še zanimanje za igro, se ista namerava ponoviti 2. junija ob žnžanih cenah. Ves prispevek se pokloni dobrodušnim namenom.

Breznica. Kat. izobraževalno društvo priredi v nedeljo dne 2. junija Krekovo slavnost. Na sporedu je slavnostni govor, deklamacija, dr. Jož. Lovrenčiča »Vstajenje« in »Prisiljen stan je zaničevanje, veseljeiro v treh dejanjih. Začetek ob četrti uri popoldne.

Št. Rupert na Dolenskem. Skoro eno leto smo Sentruperčani vedeli le iz časopisov za svobodno Jugoslavijo in da veliko hudega, ki pride nad nas, pride iz vsenemških rok. 20. maja pa smo imeli tabor na Rakovniku. Na lepo ozaljšnem prostoru pod milim nebom je večtisočstava množica pozdravljala g. načelnika Jugoslovanskega kluba dr. Korošca, g. državnega poslanca župnika Hladnika, g. župnika iz Št. Janža in druge. In tu smo slišali, da smo Slovenci lahko prosti, srečni, brez tuje nadvlade, pod žezlom habsburških. Naši poslanci nam hočejo pomagati do tega. Pot do svobodne Jugoslavije bo peljala morda še med trnjem in kamenjem čez Kalvarijo, pa mi vseno ostanemo na začrtani poti. Da bi postavili našo državo na razvalinah habsburškega prestola, ni bil nikdar naš namen in kaj takega nam morejo podtikati le naši nasprotniki. Prestali smo že že mejo krivic, medtem ko smo bili cesarju vedno zvesti, Nemci pa so se upirali, pa dobe, kar hočejo, mi pa največkrat najpotrebnejšega ne. Vsenemcem se imamo tudi zahvaliti za to, da nimamo še miru in da je vlada poslala parlamentu. Da je bilo toliko Jugoslovanov po krivici preganjanih, to so vse dobrote Nemcev. — Resolucije koncem shoda: zaupanje načelniku Jugoslovanskega kluba g. dr. Korošču, pozdrav bratrom Čehom, zvestoba, vdanost Nj. Veličanstvu cesarju Karlu in druge je ljudstvo z navdušenjem sprejelo in odobrilo. Zaključil se je tabor z živjoh-klici na cesarja Karla in cesarico Cito. Nenaavadno, izvanredno navdušenje za prostost in svobodo se je porodilo v nas. Bili smo stoletja neumni in šele sedaj smo postali pametni. Pred shodom smo videli celo stare moše, ki so se odpravljali na Rakovnik z lipovimi vencami na klobuku. Dalje, kdo naj prešteje vence, zastave, mlaje in okrašene vozove udeležencev na kraju, kjer smo manifestirali za našo misel. Zelo je povzdignilo slovesnost tudi petje narodnih pesmi in narodne noše. — Seme je vrženo v zemljo. Kakor se vidi, bo kalilo. Res prete morda še viharji, grom in toča, pa tudi tega bo konec in tistih, ki bodo to povzročali. Lahko naš de-nejo v ječo, lahko nas enega ali drugega umore, našega srca, našega koprnjenja po pravici, svobodni nam ne morejo uničiti. Borili se bomo, naj zmagamo ali umriemo!

Iz Št. Vida pri Vipavi. Vipavcem v dolini nam zadnji teden že prav gorko pripeka solnce in zato tako radi pohitimo v gore, zlasti pa Šentvidci prav posebno ljubimo »našo goro« — ponosni Nanos. Zlasti smo se vsako leto na binkoštni ponedeljek prav radi zbrali pri cerkvi sv. Hieronima vrh Nanosa, kjer je bila vedno ta dan služba božja, ki je bila zdaj že od leta 1914. vsled vojske onemogočena, kajti ravno Nanos naj bi bil ostalo Kranjsko varoval pred Lahi in zato ga je bilo treba močno in močno utrditi. Kako se je spremenil ta sivi notranjski velikan — vse polno strelskih jarkov, žičnih ovir itd. je dobil. Tudi cerkva sv. Hieronima na vrhu Nanosa je mo-

rala služiti vojaškim namenom, bila je za shrambo, kuhinjo in stanovanje vojakom, pa zajedno tudi za vojaški živalski hlev. Služba božja ni bila torej v nji več mogoča. Z mo-gočnim lanskim sunkom proti Lahu pa je vo-jaštvo zapustilo naše kraje in tako se je letos posrečilo prijazno cerkvi sv. Hieronima na Nanosu prilagoditi zopet svojem namenu. In res — letos na binkoštni ponedeljek — dne 20. maja — so šentvidski domači gospod žup-nik v spremstvu gg. župnikov-sosedov, č. g. Antona Jeriča iz Lozje in č. g. Janeza Lovšina iz Ubelskega slovesno na novo blagoslovili cerkvi sv. Hieronima in nato se je čez dolga štiri leta zopet tu darovala presveta daritev. Z žalostjo smo se morali spominjati, kaj se je v tem času med nami in za nas izpremenilo! Z nepisanim veseljem, pa tudi z zaupanjem na močno pomoč sv. Hieronima smo prih-teli Šentvidci k tej prelepi slovesnosti. Tudi iz sosednih župnij je bila udeležba prav ve-lika, da celo iz tržaške okolice so prihтели k našemu stavljju. V nepriliceni prijetni zabavi in veselju, kakršno je pač v vojski še mo-žeče, nam je po cerkvenem opravilu v p'ic'ic-nem gorskem oddihu le prehitro potekal pre-lépi dan. Zelo zadovoljni smo se vračali do-mov in prosili Boga, da bi nam bilo odslej vsa-ko leto omogočeno na binkoštni ponedeljek se napotiti sv. Hieronima prosit varstva in po-moči.

Vojaška pisma.¹Zopet v planinski koči.¹

Na Veliko noč sem imel zadnjo službo božjo ob Pijavi v belunski stolnici, polno čast-nikov in moštva. Klical sem: »Kakor resnično je Gospod vstal, tako resnično veljajo tudi v vojski njegove zapovedi, tudi peta, česta, sed-ma...« Pridiga mnogim ni bila všeč, torej je bila dobra. Na Vnebohod sem končal svoj te-lesni počitek (dopust) doma, in duhovni oddih na svetem Trstatu, in priporočil sebe in tova-riše na bojnem polju, in druge naše domače Majki Milosti in jej obljubil, ako se kmalu srečno vrnemo, da ji pripeljem cele vojvoe Slo-vencev in Hrvatov na božjo pot.

Za Binkošti sem prilezel po dolgi, dolgi poti visoko v tirolske gore (2000 m kot Krn) na svoje novo mesto. Naselil sem se v koči, v kakršni sem bival na Slemenu nad Tolmi-nom in se hitro udomačil. Zjutraj sem maše-val in imel mnogo obhajancev, tudi enega sto-tnika in poročnika, ob 9. uri pa pod milim ne-bom za razne oddelke, največ Hrvatve. Solze so jim rosile po zažorelih licih, ko so po dol-gem času slišali besedo božjo v domačem je-ziku (moj prednik je bil Čeh), zlasti ko sem jim prinesel pozdrav od Majke Milosti iz mile domovine. Bivam v vojni bolnišnici, ležeči daleč od sveta v zasneženi skalni kotlini. Ze-lene vejice ne vidiš tu, ko vendar marsikje že česnje zore. Pa bolj mi ugaja tu kot v Italiji ali ob Adriki. Kajti v to zimo ni še zašla raz-uzdana boginja Venera s svojimi hčerami, ka-terih je povsod po vojaških bolnišnicah in pi-sarnah že vse polno, da se mora poštenemu človeku kar studiti. Nič boljše ni v zaledju po mestih, zlasti v Reki in Trstu. Po sedemme-sečnem nerednem in nemirnem življenju na laškem torej pride vsaj za nekaj časa zaže-ljen mir, katerega hočem porabiti v to, da na podlagi bogatih skušenj tudi vrlim bralcem »Domoljubovim« kaj kratkočasnega in pouč-nega zapišem.

¹ Pod tem naslovom bo opisoval vojaški župnik M. Šk. in prvi vrsti trpljenje in junastvo naših mož in fantov, med katerimi je živel dve leti, in mimogrede še kaj drugega zanimivega in poučnega.

Jugoslovanska Strokovna Zveza
v Ljubljani

sklicuje v smislu §§ 14, 15 in 22 društveni pravil glavni občni zbor, ki bo zboroval v Ljubljani v prostorih šentjakobske Prosvete, Florijanska ulica št. 15, I. nadstropje v nedeljo, dne 23. junija ob pol 2. uri po poldne. Če ne bo takrat zastopana vsaj po-

lovica članov (§ 23 d. pr.), se bo pričel po preteku pol ure; torej dne 23. junija ob 2. uri popoldne, nov občni zbor, ki bo sklepčen ob vsakem številu.

Zastopnik mora imeti pismeno potrdilo, da ga je izvolil občni zbor njegove skupine za zastopnika in koliko članov zastopa.

§ 25 društvenih pravil določa: Predlogi članov, ki ima o njih sklepati občni zbor, se morajo naznaniti predsedniku vsaj 10 dni prej. Kasnejši predlogi se dopuste le, če temu pritrdi načelstvo: načelstvo mora torej imeti predloge članov 13. junija v rokah.

Sporod občnemu zboru določa § 24 društvenih pravil takole:

a) Volitev načelstva, razen glavnega tajnika. (§ 8 društvenih pravil pravi: »Načelstvo ima 20 članov; načelnika, 3 podnačelnike, zapisnikarja in njegovega namestnika, blagajnika, 12 odbornikov, 1 glavnega tajnika in 8 namestnikov.)

b) Volitev nadzorstva. (§ 19 določa: Nadzorstvo ima pet članov, ki jih voli glavni občni zbor.)

c) Sklepanje o poročilih načelstva in nadzorstva.

č) Določitev vpisnine in prispevkov.

d) Določitev najvišje možne podpore.

e) Sklepanje o prizivih.

f) Sklepanje o predlogih, ki pridejo na občni zbor.

Skupine in plačilnice naprošamo, naj odpošljejo go. vo svojega zastopnika na občni zbor, ker gre poleg rešitve tekočih poslov tudi za to, da se ustvari z ureditvijo prispevkov in podpor trdni finančni temelj J. S. Z.; in da se poglobi akcija z obveznim naročilom strokovnega glasila.

Na občnem zboru se bo tudi ukrenilo, če bo izdala J. S. Z. delavski koledar, ali ne.

§ 30 društvenih pravil določa glede na glavni občni zbor J. S. Z., da mora zastopnik na prvem shodu poročati članom skupine, oziroma plačilnice, o glavnem občnem zboru. Želimo, da prirede shode, na katerih naj se to zgodi, vse naše skupine in plačilnice na praznik sv. Cirila in Metoda v nedeljo, dne 7. julija 1918, kar naj se seveda v smislu § 30, odstavek 3 društvenih pravil, naznani načelstvu vsaj 10 dni prej.

Predsedstvo

Jugoslovanske Strokovne Zveze,

v Ljubljani, dne 27. majnika 1918.

Mihael Moškerc.

Gospodarske stvari.

Vprašanje: Kakšni kraji so pripravni za setev lanu, kakšna mora biti zemlja, način obdelovanja in setev?

Odgovor: Lan uspeva najbolje v krajih, kjer za časa rasti ne primanjkuje vlage v zraku. Zato so posebno na glasu kot lanene dežele hribovita Tirolska, Šlezija in gorati kraji Češke. V vlažnih pokrajinah daje lan najfinejše predivo na peščenih tleh, posebno na peščeni ilovki. Svež hlevski gnoj ni pripraven za to rastlino; če ga pa moraš že na vsak način rabiti, podorji ga že jeseni. Zemlja naj bo pri stari moči,

kakor pravijo; zato sej lan kot drugi pridelek po kakem sadežu, ki si mu dobro pognoji in ki je pustil za seboj kolikor moči malo plevela. Lan za lanom ne uspeva, na isti njivi treba čakati 7—9 let, da sme priti zopet na vrsto. Zemljo je treba pripraviti prav skrbno, kot zelenjadni vrt. Zgodnji lan sejejo koncem sušca ali v začetku aprila, poznega pa od začetka maja do srede junija. Da li naj seješ bolj gosto ali bolj redko, se ravna po tem, ali hočeš od lanu le bolj seme ali pa le bolj vlakna. Za pridobivanje semena moraš sejati redkeje, za vlakno pa gosteje. Ako sejemo s sejalnimi strojei, potrebujemo za pridobivanje zrnja 70 do 120 kg semena na hektar, če pa z roko, ga je treba 135 do 200 kilogramov na 1 ha. Če pa želiš dobiti mnogo in finega prediva, moraš pa sejati na gosto, da rastline ne morejo napravljati mnogo vejic; v tem slučaju je treba 200 do 250 kg semena na 1 ha. Seme sme priti le 2—4 cm globoko. Njiva mora biti po možnosti brez plevela. Kadar so rastlinice 4 do 5 cm visoke, je že treba pleti in čez 4—5 tednov moraš pletev ponoviti. Lan, namenjen za predivo, porujemo kmalu potem, ko je odcvel, semenski lan pa pustimo, da popoinoma izzori. Če pa hočeš oboje, — in to bo v največ slučajih —, potem ruj lan kadar je rumenzrel. Glavice nato osmučemo na riflu, jih dobro posušimo na rjuhah ali derah in omlatimo. Laneno steblovje se nato godi in tere, toda to je poglavje zase.

Lan.

Sred polj slovenskih modri cvet pognala je cvetlica, ki vseh slovenskih je deklet ponos in srčna radost.

Zvestobe, skromnosti je znak ta cvetka — lan ji praviš; slovenska žena, glej, da prag bo venčala ta roža!

Veseljé v kmetsko hišico in srečo ti prinese, če snežnobelo platno bo bleščalo v sobi tvoji.

Dà, ljuba gospodinja, dal Bog, da bi ta modra cvetlica kmalu zopet vscvetela po našem jugoslovanskem polju in nam prinesla tako težko pogrešanega miru in tihe, skromne sreče. Kako je bilo še pred pol stoletjem ob zimskih večerih lepo po hišah na deželi! Po preprosti, a tečni večerji so prijala dekleta za kolovrate, šle v prijazno predilno izbo in med veselimi šalami, med petjem Marijinih pesni in narodnih popevcic se je zvijalo predivo v dolge niti, ki jih je okoli pusta stkala gospodinja sama v tanjšje ali debelejšje platno, ga obelila pozneje na zeleni trati in napolnila z njim lepo poslikane škrinje. Cesarice, kraljice in princezinje so nosile v srednjem veku obleko, ki so jo sprele in stkale same, in ljudje so predli, da si odahnejo in odpočijejo. Kadar so vozili bališe, so stale sredi bale štatve in kolovrat; štatve so bile našim prednikom sveta reč kakor plug.

Kako drugače pa je danes, ljubi očka in mamca slovenska! Kolovrat in štatve so

le še bela vrana, tako bela, da me ljudje od vseh strani izprašujejo, kje bi se dobile priprave za predenje in tkanje,¹ ker daleč na okoli ni nobenega tkalca več, če pa še tiči kje kaka taka starina, pa ne more biti niti približno kos vsem naročilom. Naša dekleta ne znajo več prestii, naše »gospodične« pa raje sanjarijo o norčavih ameriških modah, kakor da bi posnemale nekdanje princezinje; svoje telo, ki ga jim je dal Bog, pačijo z raznimi pasovi in obečajo nanj prečudno navlaklo, kot bi hotele poditi vrane s koruzne njive; mesto da bi predle, pa požirajo za gardino (zaveso pri oknu) na mehkelem stolu poželjive in krvave romane, da bi zamašile votle možgane, spremenile razum in srce v močvirje in si nalezle mrzlico vanj. Predilna soba je bila svoje dni kraj duševnega življenja in nravne vzgoje, prava predpoda dobrega modernega »izobraževalnega društva«. Takrat se ni bila navada nositi najpreje h krstu, pozneje pa iti k poroki, mesto zelenega venca nositi zvonček v laseh, kakor se danes tolikrat zgodi! Če je dekle palo, se je komaj drznilo prikazati se na vasi, danes pa obhaja taka propala reva očitno slavlje, obdana od prijateljev in sorodnikov. Kolovrat in štatve so se porazgubile, z njimi pa tudi nravnost in stalnost (bivanja) našega delavstva. Lan je dal ženam in možem za zimski čas koristnega dela, ljudje so bili bolj samostojni, ni jim bilo treba letati v mesto za službami, zadovoljno gospodarstvo in prijetno družinsko življenje je sladilo bivanje v tej solzni dolini; danes pa mora dirkati delavec od delavnice do delavnice, žena - delavka in dekle od tovarne do tovarne, vedno ji grozi šiba proletarstva. Sobota popoldne ni več čas veselja, nedelja ne več nedelja. Ko je plačal delavec v soboto tedenske stroške, porabi ostanek tedenske plače za čutno uživanje (gostilna, pijača, tobak itd.) in tako se mu plazi revno življenje naprej kot kača, bodisi proti ubožnici (če jo že imajo v občini), ali pa proti beraški palici od hiše do hiše, če ne celo proti vrvi na krivi vrbi ob potoku (danes to seveda ni mogoče, ker ne drži nobena vrva take peze!). Če tudi tkalec ni jedel kruha, na debelo pomazanega s surovim maslom in medom, bil je vseeno srečen v posesti svojega nravnega bogastva, ki ga tvorniški delavec tolikrat pogreša: on vidi svoje skoraj samo ponoči, tkalec pa živi vedno med njimi.

Za kmeta pa je bilo lanarstvo s svojim dohodkom važen kamen v njegovem gospodarskem temelju. Hlapci in dekle so dobivali kos polja za pridelovanje svojega lanu in so se čutili edine s svojimi gospodarji.

Že pred vojsko je kmet mnogo tožil in zdihoval, a bil bi nemara mnogokrat molčal, ko bi vedel, da doživi kdaj razmere, kakršne so danes, ko nam preti lakota in nagota. In vendar si utegnemo v marsikaki zadevi še pomoči sami. Obleke v do glednem času ne bo dobili za pametno ce-

¹ Bralcem našega lista bomo hvaležni, ako nam sporoče od več strani, kako da pridelujejo lan, kako napravljajo predivo in ga spreminjajo v platno in kje da bi se slednič dalo dobiti za to potrebno orodje.

no, misliti moramo sami, kako si jo napravimo. Seveda je tudi lanarstvo in izdelovanje preje in platna zadnja desetletja močno napredovalo in ta napredek so izkoristili zase posebno na Šaškem, kjer imajo posebno šolo za lanarstvo, strokovne časopise za to, kot pri nas za čebelarstvo in sadjarstvo itd.

Zato pa, kmetje, pridelujte lan, kjer je za to svet in podnebje! Pridelujte lan, ki ne raste samo na njivi, ampak tudi na srcu svojega gospodarja. Lan je prijatelj človekov; komaj si zagledal luč sveta, so te povili v snežnobelo platno, odrasel si počival na platnenih rjuhah in ko pride ura tvoje ločitve, te bodo spet povili v platnene mrtvaške prtove.

Lan, preslica in kolovrat, štatve in platno, ki vas opeva toliko pesnic in pravljic vseh časov, vrnite se zopet v naš tih kmečki dom, prinesite nam zopet domačo srečo brez vojne furije, prinesite veselje in mir, pa tudi — olja za zabelo in poštene obleke! Pridi, oj, pridi modra cvetka!

Razglas. Ker je treba napraviti gospodarski načrt za prehrano prebivalstva, proizvedeti se morajo tudi letos posetivne ploskve. Natančna proizvodnja se tiče tudi posestnikov samih, ker bi zamogla nezanesljiva proizvodnja posetivnih ploskev povzročiti, da bi zadeli posestnike trdi in nepravilni predpisi in da jim za lastno prehrano ne bi ostalo toliko, kolikor potrebujejo. Proizvedba se bode vršila za vsakega poljedelca posebej, ter se bode raztezala na vse kulturne vrste in na vse pridelke posameznih poljedelcev (lastnikov, najemnikov, užitarjev). Ta proizvodnja je postavno utemeljena v § 14 naredbe celokupnega ministrstva z dne 20. maja 1917, drž. zak. štev. 235. Proizvedbe bodo izvršile po posameznih katastralnih občinah posebne proizvodvalne komisije za posetivne ploskve, katerim so prideljeni zapriseženi proizvodvalni komisarji. S poslovanjem prično proizvodvalne komisije v prvih dneh meseca junija t. l. Poljedelci se v njih lastno korist pozivljajo, da se oglase takrat, ko bodo obveščeni s posebnimi razglasi ali pozivi pri proizvodvalni komisiji ter podado glede letošnje posetive potrebne podatke. Poljedelce, ki ne zadoste predpisu gori omenjenega paragrafa glede dolžnosti napovedi, kaznovati se sme po § 34 ministrske naredbe z globami do 2000 K ali z zaporom do 3 mesecev, če so pa obtežilne okoliščine, z globami do 5000 K ali z zaporom do 6 mesecev. — C. kr. deželna vlada za Kranjsko v Ljubljani, dne 18. maja 1918.

Doplačila in plačila za seno. Nekatero občine še do danes niso prejele doplačila za seno, ker niso mogle izkazati vseh potrebnih podatkov, ki jih zahteva vojaška uprava. Na posredovanje Deželnega mesta za krmila imajo sedaj take občine doprinesiti še sledeče podatke in sicer: imena prodajalcev, njih stanovanje, politični okraj, dan oddaje, oddano množino in vojaški oddelček. Občine se torej pozivajo, da pošljejo Deželnemu mestu za krmila, oddelček za seno in slamo v Ljubljani, vse te podatke in priložijo vsa vojaška potrdila, ki jih imajo v rokah. Opozarja se, da morajo biti podatki točni in vsi, kakor jih zahteva vojaška uprava. Če vseh teh podatkov ne bo mogoče dati, se povisek ne bo mogel drugače doseči, kakor po § 33. vojnodajateljnega zakona. Občine, ki pa dosedaj sploh še niso prišle do plačila za seno, oddano vojaštvu, naj doprinese ravnno te podatke in naj dajo dotične izkaze potrditi tudi po okrajnem glavarstvu. Zahtevani podatki naj se pošljejo Deželnemu mestu za krmila, oddelček za seno in slamo, zadnji čas do 31. maja t. l.

Obligacije 8. vojnega posojila se bodo sprejemale namesto gotovega denarja pri prodaji vojaškega blaga pri demobilizaciji. Pri demobilizaciji t. j. po končani vojni, prodajali bodeta obe državi monarhije ono blago vojne uprave, katerega se ne bode več potrebovalo

za vojne namene. Prodajalo se bode med drugim: tovarna, vprežna in domača živina, avtomobili, material za vojno železnico z lokomotivami in vozovi, vprežna in ježna oprava, poljedelski stroji in tako orodje in posoda, industrijalni stroji, žage, pumpe, žrjavi, hišna in kuhinjska posoda, suhno, ogrinjača, šotori, tkanina, vrvi, jermenovje, pasovi, les, kovine, žice, pločevina, živila in sirovine vsake vrste. To so reči, katere bodo širši krogi ljudstva, posebno poljedelstvo nujno potrebovali in katerih takoj po sklepu miru po drugem potu ali sploh ne bode mogoče dobiti ali pa le za drag denar. C. kr. finančno ministrstvo je objavilo, da se bodo pri prodaji in licitaciji takih reči, ki se bodo vršile po končani vojni, v Avstriji sprejemale obligacije 8. vojnega posojila in sicer ne samo zadolžnice, ampak tudi državne zakladnice namesto gotovega denarja v plačilo. Zaračunala se bode cena, po kateri se je vojno posojilo podpisalo in se bode pri tem posebno oziralo na one, ki bodo z obligacijami 8. vojnega posojila plačali.

Stroški rekvirirani na Ogrskem. Na Ogrskem dobi vsak častnik, ki je prideljen rekvizicijskemu komisariju, razen svoje redne plače še vrhtega 300 K mesečne doklade, pisar dobi 60 K, vojak pa 40 K doklade. Častniki, ki se redno udeležujejo rekvirirani, dobe povrnjene tudi druge stroške potovanja, vrhtega pa še na dan 50 K doklade; šofer, ki vodi častniški avtomobil, dobi 10 K. Častniki, ki se le v slučaju potrebe udeležujejo rekviriranja, dobe na dan 15 K doklade, vsak vojak pa 50 vin. Koliko stanejo rekviriranja pri nas v Avstriji, še dosedaj ni bilo objavljeno, vendar ne veliko manj, kakor na Ogrskem. Pravijo, da so na Ogrskem stroški pri rekviriranju žita mnogo večji, nego je vredno rekvirirano žito. Menda tozadevno tudi pri nas nismo nič na boljšem, če ne morda na slabšem.

Pridelovanje v zasedenem italijanskem ozemlju. V Italiji računajo pridelke na zasedenem italijanskem ozemlju na 600.000 kvintalov žita, 2.000.000 kvintalov koruze, 450.000 kvintalov krompirja, vina pa 2 milijona hektolitrov. Ko so Avstriji in Nemci okupirali Benečijo, je bilo tam 416.000 glav velike živine, 47.000 ovc in 1 milijon druge koristne živine. Kam je vse to šlo, ni treba vprašati.

Potovanje žlahtnih kovin k rumenokožcem.

(Dalje.)

Do vojske se je to ravnanje dobro obnašalo, vojska pa je povzročila tudi v denarstvu naravnost revolucijo, ker so cene srebra grozno poskočile. Angleži so nakupili ob začetku vojske ogromne množine srebra in so jih prekovali v denar, ki naj bi služil kot polnovredno nadomestilo za zlato pri vojaških plačilih. Pri tem je zaslužila država po uradnih izkazih nad 120 milijonov kron. Ker so se tudi cene vseh vrst blaga močno povisale, je romalo vedno več srebra v Indijo za ondotno blago. V tistem trenutku pa, ko je poskočila cena srebra v Londonu nad 43 pens za unčo, se je izplačalo, da je rumenokožec v Aziji raztopil svoj srebrni denar, ker je dobil za srove kose srebrne kovine več denarja, nego ga je bil raztopil.

Misli si n. pr. da bi prišli k nam v Avstrijo nenadoma ljudje, ki bi bili voljni plačevati za srebrno krono več nego 1 krono, recimo 1 K 10 vin. Kako hitro bi si nakupičili neznansko množino srebrnega denarja za raztop. Kupci bi mogli to storiti seveda le v tem slučaju, če bi vedeli, da bodo utrgovali za vsako krono v obliki srove srebrne gruče več n. pr. 1 K 15 vin. — Vsled visoke cene srebra je izgubil denar najprej na Filipinskih otokih, kjer nenkrat ni bilo niti enega srebrnega peneza

več. Odtod se je razširila ta bolezen v Indijo, na Sijam in Kitajsko, kjer so nastale kaotične (zmešane) razmere, ki so napravile angleški in indijski vladi največje preglavice. Bila je namreč onemogočena vsaka kalkulacija (preračunavanje dobička) v trgovini z Indijo in vzhodno Azijo sploh, ker so cene srebra zlasti na newyorški borzi poskakovale navzdol in navzgor kot živo srebro v barometru ob nestanovitnem vremenu pasjih dni; vsa kupčija z vzhodno Azijo je postala špekulacija (nevarna igra). Nič ne more vedeti, koliko bo moral dati za srebrni denar tisti dan, ko bodo zapadla njegova plačila za blago iz daljnega Vzhoda.

Še mnogo gorje nego na srebrnem so pa razmere na zlatem trgu. Kaj da pomeni zlato za plačilno zmožnost nas belokožcev, izprevidimo iz časopisov, ki so nas že tolikokrat opominjali, naj prinesemo tudi zadnji kosec zlatega lišpa v nakupovalnice zlata. Ker imajo vsa belopolta ljudstva zlato veljavo, zato je zlato podlaga za vsako obveznost, ki jo moramo poravnati z denarjem.

Japonska, Indija in ostala vzhodna Azija so dobavile vojskujočim se državam neznanske množine blaga, izvoz iz Evrope v one kraje je pa kar naravnost prenehal. Med temi deželami ima Japonec zlato veljavo, zato zahteva za svoje blago v plačilo zlato, ostala Azija pa vzame tudi srebro, obenem je pa vsa vesela velikih množin zlata, ki jih prejema poleg srebra in uporablja to zlato za razno lepoticje.

Zadnje mirovno leto 1913 so si nakupili samo indijski nabob za 600 milijonov kron zlata; k tem pa pride še Sijam, Kitajsko itd. Ker je znašalo svetovno proizvodnjo (produkcija) zlata vsako leto kakih 2000 milijonov kron, zato je množina zlata, ki jo »nahrčuje« vsako leto Azija, naravnost grozen del vsega zlata na svetu. In zdaj je prišla Azijatu še vojska na pomoč in ž njo romanje zlata iz Evrope v severno Ameriko kot plačilo za razne vojne dobave Združenih držav našim nasprotnikom. Ponosno so prinašali ameriški listi številke, s katerimi so dokazovali svojim jenkijem (Jankeejem), da imajo sedaj največji zaklad zlata na svetu. Toda ta zaklad se jim je jel kmalu izgubljati iz pergišča nalik živemu srebru.

(Konec sledi.)

Kako Hercegovec prideluje duhan.

Ko sem bil lansko jesen na dopustu, me je vprašal neki sosed, ako poznam novi mcravski duhan. Ne da bi čakal odgovora, me je peljal v svoj uljak, kjer se je na beli rjuhi sušilo brezovo listje, pomešano z zelenim pelinom: »Preskrbijen sem za zimo,« je dejal; »tam doli v Bosni gotovo nimate takega?« Segel sem v žep ter mu ponudil pest hercegovinske »skije«, s katero si je takoj napolnil pipico ter je ni mogel prehaliti. Potem pa je na dolgo in široko proizvedoval, kako se prideluje tako izvrstni duhan. Objubil sem o stvari poročati v »Domoljub«, kar šele danes v kratkih potezah izpolnjujem.

Pridelovanje tobaka je povsem preprosto in sliči saditvi zelja. Konec svečana nastanejo v Hercegovini topli pomladni dnevi in z duhanom je treba prirediti. Skrbne se obdela

v vrhu kosca zemlje, zrahlija in dobro pognoji, nakar se poseje vanjo drobno tobačno seme, katero se je preje po več dni namakalo v topli vodi. Pročar se nato pokrije z bodočim dračjem, da je varen pred kuretino in svinjami, kateri ščode si hrane, prosto tekajo po vrtovih. Nekom dvajset dni vsakje tobačno seme, raz drobne kač, se odstrani suho dračje, da rasti ne zahtujejo uspešne rasti. Med tem se pripravljajo zunaj na polju tobačne njive, podobno kakor Kranjci svoje zelinke, le da v Hercegovini zbog kamenite zemlje po največ kopijejo z motiko. Meseca aprila dosežejo rastline v širino 10—15 cm in se skrbno porujejo in presade v razdalji pol metra na njive, navadno ob mokrem vremenu. Ob suši je treba skrbno prilivati, da se hitreje in bolje vkoreninijo. Sredi maja se začne okopavanje, ki zahteva pozornosti in pridnih rok. Rastline zadobijo nato bujno rast in že proti koncu junija jamajo svoje cveteti. Cvetje je brez vonja, rumene barve in se kmalu posuši nskar tudi spodnji listi začenjajo rumeneti. Ti se sproti odtrgavajo, spravljajo domov ter nabirajo na močno liže ob večernih urah med pr. povedovanjem starodavnih povesti in popevanjem narodnih pesmi. Nabrani listi se na zraku dobro posuše, nakar jih je treba spraviti v klet na večji kup, da se napijejo vlage. Za par tednov se iznosijo zopet na prosto, kjer se povežejo trdo v večje povezke, ki se hranijo na suhem prostoru; dokler se v jeseni ne odpre tobačni odkupovalni urad. Tobak se po postavljenih organih pregleda, iztehta in izplača. Pridrži ga sme sadječ proti plačilu za lastno uporabo 2 kg na možko osebo.

Tako prideluje Hercegovinec svoj slavnoznan duhan; medtem pa pije pristno rakijo in vino iz domačega grozdja, obira sladke smokve katere mu dajejo solinčni vrtovi, uživa okusne tikve in sočne dinje, kuhane ali surove, ki so mu glavna hrana v poletnem času.

Limbarski.

Stoletnice in druge obletnice.

Nabral V. S.

(Dalje.)

5. L. 1217. je odšel Engelbert II. Turjaški v križarsko vojsko z avstrijskim vojvodom Leopoldom VII. in se ni več povrnil.

To leto 1217. je postavil oglejski očeak za ljubljanskega arhidijakona Bertolda.

6. L. 1317. Koroški vojvoda Henrik, ki je moral odložiti češko kraljevo krono, se je moral zopet zadovoljiti s knežjo častjo. Obiskal je večkrat Kranjsko. L. 1317. je potrdil v Kamniku velesovskim nunam njih pravice. L. 1318. se je trudil v Ljubljani, da bi spravil Ortenburžane in Turjačane, ki so se preganjali na življenje in smrt.

7. L. 1317. je utrdil brižinski škof Konrad III. Skofjo Loko.

8. L. 1418. Nadvojvoda Ernest Železni, sin Leopolda III., ki je pri Sempachu v Švici l. 1386. padel, in milanske Viride, ki je po smrti svojega moža zapustila Gradec in si sezidala gradič na Pristavi pri Zatični (Gospa s Pristave), je bil zadnji vladar, ki se je dal po starem obряду umestiti za koroškega vojvodo na Gosposvetskem polju (l. 1414.). L. 1416. je ukazal Ljubljano dobro utrditi. — V sled raznih nesreč, zlasti radi hudega požara l. 1381., ki je vpepal ves mestni oddelek od Spitalske ulice do frančiškanskega samostana (sedaj Vodnikov trg), Ljubljanci niso imeli več svoje šole. Ker so šolo močno pogrešali, so se l. 1418. napotili k nadvojvodu Ernestu Šempeterski župnik Hewgenreuter in mestni odposlanci s sodnikom na čelu. Prosili so nadvojvoda, naj jim dovoli, da zopet osidajo šolo poleg cerkve sv. Nikolaja. Nadvojvoda je prošnji rad ustrelel.

9. L. 1418. v Benetkah so imeli Nemci svoje posebno skladišče že od 13. veka z imenom Fondaco dei Tedeschi. Pravico do tega skladišča so imeli nele Nemci, ampak vsi podaniki nemškega cesarja, torej tudi Avstrijci. Bržkone so jeli to pravico Ljubljancem kratiti, zato so ljubljanski meščani l. 1418. odpo-

slali v Benetke posebno odposlanstvo, ki naj razmere uredi. Nadvojvoda Ernest železni je Ljubljancem krepko podpiral, češ, da vsi njegovi podaniki uživajo to pravico, torej se tudi dovlada je pritrčila prošnji.

Ljubljancem ne more kratiti. Beneška ljud. 10. 1518. Zadnja leta cesarja Maksimilijana so se evropske velevisni dogovarjale, kako bi Turka izrinile iz Evrope. V Inomostu so l. 1518. avstrijski odposlanci glasovali zoper napad in nasvetovali le obrambo.

11. Sigismund baron Herberstein, rojen Vipavec, je l. 1517. odpotoval kot avstrijski odposlanec v Moskvo. Svoje potovanja in doživljaje je podrobno popisal v posebni knjigi.

12. Na Nemiškem je l. 1517. 31. oktobra nastopil Martin Luter, v Švici l. 1518. Zwingli.

13. Štiristoletnica Celovca kot glavnega mesta Koroške. Cesar Maksimilijan I. je 24. aprila 1518. podaril Celovec koroškim stanovom in ga povzdignil v deželno stolno mesto. Prej je bilo glavno mesto Sent Vid ob Glini. Celovec se je lepo razvijal. V Celovecu je sedež Družbe sv. Mohorijas. Še pred 60 leti je bilo v Celovecu polovico Slovencev. In sedaj

(Dalje.)

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 4 1/4% brez kakega odbitka.

Radne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Listek

Izgubljeni sin.

Povest. Spisal Erik Friesen. Prevel ...

(Dalje.)

Od onega večera sem, ko je Magdalena prosila svojega moža, naj ji vse zaupa — od onega večera se je Rolf ves izpremenil. Srce mu je velelo, naj ji vse razkrije, toda zopet in zopet se je zbal onega trenutka.

Premišljuje in premišljuje... Da bi ga nihče ne motil, se zapre v svojo sobo. Ko njegova žena že vdrugej potkna na njegova vrata, odgovori tiho: »Pusti me, Magdalena. V meni se nekaj pripravlja. Drevi boš slišala!»

Tako mine popoldan... mine večer... Že davno je zatonilo solnce. Rolf sedi ob oknu, glavo na komolec naslanjaje. Srce mu bije, da bi mu skoraj počilo. Bije najtežji boj svojega življenja.

Zopet nekdo nalahno trka na vrata, Rolf odpre, Magdalena stoji na pragu — bleda, pa popolnoma mirna. »Naj ostanem pri tebi, moj ljubli!»

Prime jo za roko. »Magdalena! Poglej me! Pred kratkim si hotela, naj ti odprem skrita vrata svojega srca, dobro, odprem jih, pa le pod pogojem: da se izpovem pred celim svetom. Hočeš li?»

Magdalena še bolj prebledi. Čuti, da je prišla ura, po kateri je že tako dolgo hrepe-

nela, za katero je v nešteti prečutih nočeh tako iskreno prosila Boga. »Da, Rolf, hočem!« odgovori odločno, brez obotavljanja.

Za trenutek zre vanjo Rolf z občudovanjem. Toliko poguma, toliko odločnosti pri ženski! Pa toliko požrtvovalne ljubezni!

»Veš li, Magdalena, kaj to pomeni? To pomeni: zaničevanje, zasmehovanje, sramoto si nakopati na glavo — na mojo glavo, Magdalena, pa tudi na tvojo nedolžno glavo.«

Magdalena se smehlja. »In vendar je prav tako, Rolf Pridi, pomagala ti bom! Nežno ga prime za roko ter ga pelje k oknu.

»Glej, zvezde gori na nebu! Ni li, kakor bi z vsake zvezde zrlo na nas božje oko. Moreš li še dalje gledati v božjo lepoto z onim strašnim kamenom na svoji vesti. Glej, Rolf! Spusti se predeni na kolna ter prosče dvigne roke. »Odkar sem mogla misliti in odkar sem v oblasti svojih čustev, se čutim eno s teboj. Meni je, kakor bi tlačilo tudi mene breme pregrehe — ker tvoja vest še ni prosta. Priznaj, Rolf, priznaj! In če te to priznanje pahne v revščino, sramoto, v prognanstvo — dobro, sledim ti!«

Kakor okamenel zre Rolf na svojo ženo. Nekaj njenega junaškega poguma se zlije v njegovo dušo. Še enkrat se prime za čelo, kakor bi hotel zbrisati črne misli. Nato dvigne ponosno svojo glavo. Zdi se, da raste vsa njegova postava.

Kakor vselej je tudi naslednji dan nabito polna koncertna dvorana. Ko stopi Rolf na oder, da bi spregovoril uvodne besede, se ljudje začudeno spogledujejo. Ne vedo, kaj se je zgodilo z umetnikom — pa ves je izpremenjen, ves drugačen.

»Moji ljubli prijatelji!« začne z nenavadno veseljem, toplim glasom. »Čutim, da sem vama delal krivico, ker sem vam vedno igral samo globoko žalostne, resne pesmi. Kazal sem vam noč življenja, ne solnčnega sija, ki greje srca človeška in jih razsvetljuje. Da, prijatelji moji! Solnčni soj prave ljubezni je, ki vse prenese, vse veruje, vse upa, vse pretrpi. Ves svet je poln te ljubezni — in nad vso to človeško ljubeznijo plava kakor svetla zvezda neskončna, vsemogočna, vse odpuščajoča božja ljubezen!»

Preden se je strmeče občinstvo oddahnilo, zabučje po dvorani mogočni glasovi orgeli. To kipi, to doni, buči, se raduje, dviga srca, očaruje in mami kakor bi odmeval zbor nebeških vojnih trum, to je godba, ki uklene vse duše, ki dviga vsa srca k vsemogočnemu Bogu... Nenadoma prekine umetnik. Rolf se dvigne ter stopi pred ograjo.

»Še nekaj, prijatelji moji! Vas vse, ki ste nočjo poslušali moje igranje, vas vse prosim, da danes zvečer ob šteti uri zopet pridete semkaj. Pripeljite seboj — kogar hočete — čim več, tem bolje! Povedal vam bom kratko zgodbo, ki se tiče mene samega.«

Nalahno se prikloni z glavo, pozdravi z roko in Rolf zgine skozi mala vrata v stranski prostor.

Začudenje občinstva raste. Kaj to pomeni? Kaj ima povedati umetnik, ki ga vse slavi, blagruje, obožuje, premnogi pa zavidajo? In še celo iz svojega življenja?... Počasneje, kakor po navadi se sprazni dvorana. Preveč je vse radovedno, da bi šlo hitro domov.

Slednjič so se razšle množice. Ravno hoče vratar zapreti glavna vrata, ko stopi predeni star mož.

»Kdo je gospod, ki je igral na orgle?«

»Hm, če še ne veste — to je Rolf Durban — najslavnejši umetnik v New Yorku, najboljši in najplemenitejši človek na celem svetu!«

»Tako —? Hm —!« Tujec se prime za mršavo brado. »Ali mi morete li povedati naslov, dobri prijatelj!«

»Deveti okraj številka 110, Vila Helios. Priporočam se!« Reče in zaloputne vrata pred strmečim tujcem.

»Oho!« mrmra tujec porogljivo. »Tako torej stoji stvar. Deveti okraj, številka 110, Vila Helios! Počakaj, moj ljubli! S teboj imam še nekaj govoriti!«

Krepko privije plašč na koščene ude in hiti proč, na obrazu pa mu plava zmagujoč pa porogljiv nasmeh.

Močno je bilo Magdalenin srce, ko je za stebrom poslušala igranje svojega moža. tem

boli, ker je na koncu izpregovoril tako skrivnostne besede. Ona sama izmed vsega občinstva ve, da se bo danes zgodilo nekaj strašnega. Pa kaj? Kaj? ... Kakšna je pregreha, ki jo ima na vesti njen ljubi, nad vse pravični mož? Skoraj se ji zdi, da ima mož blazne misli.

Bleda, počasi stopaje se vrne v vilo Helios. V predsohi sreča Edito. »Oj, Magdal Dobro, da si se vrnila. Gospa Kinsley in njen brat Mansfield sta v salonu in hočeta govoriti s teboj.«

Magdalena pusti v nemar svoje lastne žalne misli in sprejme gosta.

Ko sta čez četrt ure odšla gospa Kinsley in njen brat, se nemudoma poda Magdalena k svoji bolni sestri. Ljubeznivo jo prime za zlatopriavo glavo ter jo nasloni na svoje prsi. »Imam ti nekaj sporočiti, Viola! Ravno kar je bila tu gospa Kinsley. Pa — še nekdo.« Magdalena čuti, kako se treseta mali roki v njenih rokah. »Njen brat, dr. Mansfield!«

Viola ničesar ne odgovori. Toda, ko je precej nato dvignila glavo, ji je bilo obličje zalito z globoko rdečico.

»Rekel mi je, naj ti sporočim, da ni nič hud nate. Njegov brat, duhovnik, mu je sporočil o razgovoru s teboj. Povem naj ti tudi, da se, kljub temu, da si ga že enkrat zavrnila, ne zadovoljuje s takratnim odgovorom. Vedno še upa in te za enkrat samo prosi, da se varuješ, da skušaš ozdraveti. Potem zopet pride.«

Viola povese glavo. Izpod zaprtih trepalnic priiskre solze, njene smehljajoče se ustnice pa šepetajo: »Hvala ti, moj Bog! Da, živeti hočem — živeti za Arhibald!« Njeni roki se skleneta. Precej nato zopet zaspi.

Tiho, kakor je prišla, zapusti Magdalena sestro. Sedaj se poda v delavnico svojega moža. Ob peči sedi Rolf, sključen na naslonjaču. Ko vstopi njegova žena, se ozre. Veselje mu spreleti obličje. »Sva li sama, Magda?« (Dalje.)

Za razvedrilo.

Pri fiziki. Učitelj razlaga elektriko in vpraša: »Če med hudo uro drgnete po mačkinih hrbtu, kaj vam skoči v obraz?« Zopet Miško: »Mačka.«

Pri zobozdravniku. »O, gospod doktor, rada bi, da bi mi izdrl zob.« »No, to je pa prva, ki si r a d a da izdreti svoj zob.«

UREDNIKOV PREDALCEK.

Dragi prijatelji! Hudujete se, zakaj ne odgovorimo na oni popravek deželnega odbora, da namreč ni Resnica glasilo deželnega odbora, temveč Samouprava. Odkrito povedano: iz strahu pred novim popravkom. Zakaj iz poslanega popravka moramo popolnoma dosledno sklepati, da se deželni odbor »Resnice« sramuje. Če pa to zapišemo, potem nam gotovo deželni odbor takoj pošlje takle popravek: »Ni res, da se deželni odbor sramuje »Resnice«, res pa je, da se je ne sramuje«. In tako ne pridemo zlepa iz samih popravkov. Zato rajši molčimo.

Književnost.

Knezoškoj dr. Anton Bonaventura Jeglič. Spomenica ob dvajsetletnem škofovskem jubileju. Tako se imenuje lepa knjiga, ki jo je izdala Marijina družba duhovnikov in bogoslovcev ljubljanske škofije. Podaja nam življenjepis našega presvetlega duhovnega nadpastirja: njegova mlada leta, izobrazbo v bogoslovju, — doma in v tujini, njegovo službovanje, njegovo delovanje med bosenskimimi Hrvatji. Večji del knjige pa je posvečen njegovemu nemornemu delu v ljubljanski škofiji. In končno popisuje knjiga njegovo delovanje na slovstvenem polju, ki je izredno veliko. Knjigo prav vsem najtopleje priporočamo. Čitatelji bodo spoznali veliki del, ki je vodil tega slovenskega apostola v teh dvajsetih letih in se pri tem naučili ceniti tudi lepoto dela za napredek krščanskega življenja med našim ljudstvom. Knjiga je tiskana v veliki obliki, obsega 118 strani, ter stane na boljši papir tiskana 11 K, na slabši papir pa 6 K 60 vin. Dobiva se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Na poti v večnost. Spisal L. Poulin. Iz francoščine prevedla Marijina družba v ljubljanskem semenišču. Ni je kmalu v trpljenju teh časov tako tolažilne knjige, kot je ta. Odtegne nas za nekaj trenutkov morečim skrbem sedanosti in nas uči gledati vse življenje s stališča večnosti. In to tako dobro de razmučenemu človeškemu srcu. O vsebini knjige naj nas poučijo le naslovi nekaterih poglavij: Kvišku srca Proti domu. Zmisel življenja. Trpljenje. Smrti boj srca. Solze Jezusove. Žarek od zgoraj. O poslednji sodbi. Sidro upanja. Smrt, kako jasna si! Pot v nebesa. Raj. Knjiga stane K 6'60 in se dobiva v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Gradec, 22. maja: 59 29 35 15 49
Linc, 25. maja: 5 33 30 55 23

SKRIVALNICA.

Kje je tvoj mož?

Izjava.

Z ozirom na govorice in zadevi razžaljenja časti zoper Leopolda Zorca se izpričuje, da on ni bil nič kriv v tem oziru, ampak samo hudobni jeziki, ki so to laž na dan spravili. V tem slučaju se ni nič govorilo pri gospodu Grašiču.

1784 Ana Zorc, Polhovgradec.

Ženitna ponudba.

Mlad kmečki sin, lepe postave, z nekaj tisoč kron premoženja, samskega stanu, se želi priženiti na lepo posestvo, z gospodstvom od 20 do 27 let. Pisma s sliko na upravnitvo »Domoljuba« pod: »Velika sreča« 1793.

NA PRODAJ SO

Mali prešički

7—12 tednov stari; cena po dogovoru pri lastnici

Ioani Ziherl

Suha št. 27, pošta škofja Loka. 1785

Najboljši ročni mlini

za drobljenje in fino mleto vseh vrst žita. Enostavna, pa zelo trpežna izvršitev, skoro neporušni, z izmenjajočimi kolesi iz trde kovine. Cene brez podstavka s poštnino in zavojnico: z zamahnim kolesom v teži okolu 12 kg 120 K, z ročico v teži okolu 7 kg 100 K. Dobe se takoj pri E. Wolfsohn, Dunaj IL, Obermüllnerstraße št. 17. Zastopniki se iščejo.

Kupim 1685

brinjevo olje

Sporočite množino in ceno na Fr. Cvek, Kamnik.

Gospodje, ki se hočejo marljivo baviti z razpečevanjem dobro idočih in zelo rabljenih, konzumskih predmetov, naj pošljejo svoje naslove na kemično tovarno Hugon Pollak, Kralj Vinogradi, Jungmannova cesta 33; tovarn. telefon 5455; pisarn. telefon 5495.

Nad 1.000.000 v rabi!

Ročno šilo je praktično orodje za vsakogar za živano umjenih predmetov: jermenov, svec, in der, optem, mehov, plabt, čuvilov. — Rasprodajalom po mestu. Cena knji. šila K 5.—, povzetni stroški posebej. Izvoz šilov, varovalcev predplatov iz kovine in usnju, podkovic, celnl, trakov za čevlje, čevlj, smole, okov za podplati in vojnih podplato. P. E. Lachmann, Dunaj IX, Mauer-gasse 3. odd. III.

Kuverte s firmo, pisma, račune itd.

izvršuje natančno po naročilu

Katoliška tiskarna v Ljubljani.

!! Agitirajte za „Domol uba“ !!

Malinov sok

se želi kupiti. — Prijazne ponudbe na: KONSERVENFABRIK, DUNAJ VI, Kasernengasse šte. 22.

Mlatilnice, cepeljini, stamoreznice,

čistilniki, sadni mlini, vinske in sadne stiskalnice, čistilne mlatilnice ter drugi podobni stroji se lahko naročajo ter vzorec ogleda pri

FRANC HHTI

Ljubljana, Martinova cesta 2.

Jarem za žago

SE ŽELI KUPITI

in sicer po dva 50, 60—65, 75 in 85, dalje manjši VODORAVNI JAREM.

Dopisi z natančnim opisom in ceno franko vagon se prosijo pod: Žaga 1786.

Oddaja košnje.

Letošnja košnja na senožetih izanske graščine se bo oddala na javni dražbi. Dražba se vrši dne 2. junija ob 2. uri popoldne na licu mesta na senožeti Rasetovka, ležeči ob okrajni cesti Škofelja-Ig pri prvem mostu pred Igom. 1830

Nihče

naj ne zamudi preskrbeti si, dokler je še v zalogi,

barvo

s katero si lahko vsak barva platneno, volneno, svilenlo blago in tudi sam prebarva staro obleko. Dobijo se sledeče vrste barve: črna, modra (plava), rujava, siva, rdeča, zelena in lila v zavalkih še po 60 vin. pri trdki

Karl Loibner, Celje

»pri zvoncu«

Za eno žensko obleko je treba najmanj 7 zavalkov barve, za eno žensko bluzo najmanj 3 zavalka, za en predpasnik najmanj 2 zavalka barve. Izvršujejo se tudi poštna naročila. Vsakemu naročilu se priloži slovensko navodilo. 1814

8. avstr. vojno posojilo

Davka prosto $5\frac{1}{2}\%$ državno posojilo po K 92·50

Davka proste $5\frac{1}{2}\%$ držav. zadolžnice po K 96—

Podpisovalec prejme $\frac{1}{2}\%$ bonifikacije in pri amortizačnem državnem posojilu vrhutega še bonifikacijo enomesečnih obresti.

Državno posojilo se bo vračevalo v letih 1924—1958 potom
 — žrebanja. —

Državne zadolžnice more lastnik počenši s 1. sept. 1923 odpo-
vedati v svrhu povračila z dnevom zapadlosti vsakega kupona na
dobro šestih mesecev.

To vojno posojilo sprejmo za plačevanje davka
od vojnih dobičkov.

Ugodnosti podpisovalcev pri prodaji predmetov
ob demobilizaciji.

Podpisuje se in dobe pojasnila
 pri poštni hranilnici in poštinih uradih, pri davka-
 rijah, državnih blagajnah, pri avstro-ogrski banki
 in njenih podružnicah, pri vseh bankah, bankirjih,
 hranilnicah, zavarovalnicah, kreditnih zadrugah in
 — njih zvezah. —

Ugodnosti avstro-ogrške banke in blagajne za vojna posojila pri
najetju posojil v svrhu podpisovanja vojnega posojila.

Podpisuje se od 28. maja do 2. julija 1918.

MAJAR

z družino za k živini DOBI TAKOJ SLUŽBO pri vskrbništvu graščine barona Cojza, Brdo pri Kranju. 1778

Le 3 K 25 h stane pri nas mali tuš aparat „Omega“, vel. 4 lke 4 x 4 kompl. z malo opremo z natanč. navod. za začetnike. Aparat „Perfekt“, vel. 4 lke 6 x 6 motnim steklom dvojno kaseto dober objekt in ma o opremo ter navodilom za začetnike le k 9. Zak. opna amer. Gertru 3 vel 9 x 12: fina izvršitev a vsem potrebnim o. kovinasto kaseto in navodilom dokler v zni. gl. le k 76. 60 h taklona omara za voštvo za plošče in tume, epna ouhka vel. 4 lke le k 64.80; vel. 6 x 9 le k 75.60. Pošilja po povzetju. Poština 1 K. Export „Perfekt“, Dunaj VI. Neustiftg. 137 162.

Namizni mlini za drobljenje

in mletev vseh vrst žita primerni, se dobé za ceno 37 kron pri tvrdki ADOLF OPPENHEIM, MORAV. OSTROVA, Brückengasse 13. 1711

Avtomatična past

za podgane a 7 50, za miši k 5 30, love brez nadzorstva do 40 živali v eni noči, ne zapuste nikake sledi in se same zopet delujejo. Past za šurke „Rapid“ vjame na tisoče šurkov v eni noči, po k 8 80. Izorno delujoči lovilec za muhe „Nova“ komad k 5 20. Povsod najboljši uspehi. Mnogo zavvalnic pošilja se po povzetju ali proti predplačilu. Poština 90 v. Izvoz, tvrd. Tintner, Dunaj III., Neulinggasse 26-I.

Kdor bo rabil za jesen in prihodnjo pomlad

kajnit

isti ga mora že sedaj naročiti, ker je treba dobrega pol leta čakati. Mogoča so samo naročila na cele vagone. — Pojasnila daje: FR. MULEC, Gradec, Felix Dahnplatz 6.

Srbečico, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir. zakonito razjamljeno „Skaboform“ rujava mazilo. Popolnoma brez duha, ne maže. Poskusni lonček k 2 30 veliki k 4.— porcija za rodbino k 11.— Zaloga za Ljubljano in okolico: Lekarna pri zialem jelenu, Ljubljana Marijta trg. 1520 Pazite na varstveno znamko „Skaboform“!

NADOMESTILO MILA

za pranje perila, sporno jencec in prekasa vse doslej v prometu zahajajoče izdelke. 1 zavoj t. l. 5 kg K 12 zavoj z 10 kg K 23.— Preprodajalci dobe dopust pri naročbi celega zaboja z 250 kosi. Belo mineralno milo za čiščenje rok in finejšega perila. 1 zavoj 32 kosov K 14.— Nadomestek za toaletno milo v raznih barvah, lepo dišeč 1 zavoj 32 kosov K 18.— Toaletno milo s finim vonjem, roza barve, 1 zavoj 24 vel. kosov K 18.— Razpošilja po povzetju. Pri večjem naročilu naj se pošlje polovica zneska naprej. Najmanj se more naročiti en zavoj vsake vrste. M. JUNKER-ja izvozno podjetje v Zagrebu št. 1. Petrinjska ulica 3., III., telefon 23-27.

Pege - ogreci.

Za odstranitev peg (ogrecv) se rabijo najrazličnejša sredstva. Vsa ta temelje na istem načelu, da treba pege z dotičnim sredstvom obeliti. Ta način zdravljenja je pa napačen. Ako hočete odstraniti pege (ogrecv), ne zadošča, da se samo obelijo, ker se iste po porabi zadevnega sredstva vnovič prikažejo. Treba jih je torej docela učiniti. Popolna odstranitev ogrecv, peg, zasjedalcev je mogoča edino le s takozvano »Santo-Creme«. Obraz se s to kremo vsak dan namaže in nato izpere s Santo-praskom. Pege (ogrecv) se s to senzacno kremo popolnoma odstranijo v kratkem času in pokaže se lepa beloderča polt. Ta krema je pripravljena po navodilu vseučilišč. profesoria dr. Hageria, zakon. zajam, in je danes edno zajamčeno učinkujoče sredstvo in popolnoma neškodljivo. Ena škatla zadošča popolnoma. Cena 5 K, po pošti franko je 95 vin. Vsaki kremi je priloženo porabno navodilo in ena vrečica praška zastoj. — Pošiljka navadna.

Dobiva se proti vposlatvi zneska v znakmah, po 948 nakaznici ali tudi po povzetju.

J, KUKLA, PRAGA, PERLGASSE 71.

10. g. tr. razr. loterija

Naivečji dobitek: 1 milijon kron v gotovini; drug odbitek: 100.000 kron

Razpošiljamo srečke za I. razr. žrebanje 11. in 13. junja 1918.

1/5 5 K, 1/4 10 K, 1/2 20 K, 1/1 40 K.

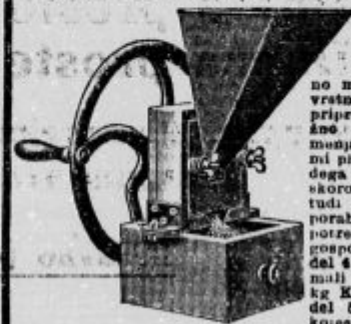
s položnico in prosimo naročil — tudi bojše — naglo po dopisni, ker je popravevanje veliko.

Banka ALEXANDER SUCHAREK, Brno Ferdinandova ulica 37 —

Večji dobitki so bili zadeti pri meni:

št. 72.747 K 100.000 — št. 15.607 K 10.000
 „ 72.703 „ 10.000 — „ 72.776 „ 10.000

Ročni mlin za žito!

Moj izvirni ročni mlin za mletje žita je pripravljen za trpežno in varno delovanje. Mlin je izdelan iz trdega materiala in skoraj neporabjen tudi pri največji porabi. Neeobhodno potreben za vsako gospodinjstvo. Model 4 s vsiljenim malim obrat. leta 7 kg k 100.— Model 5 s gonilnim kosom za večji obrat okoli 12 kg k 120.—

Razpošilja z Dunaja proti predplačilu zneska glavn. zastopstvo MAX BOHN, L. Dunaj IV. Margaretenstr. 27.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Dovoljuje članom posojila proti poroštvu, zastavi življenjskih polic, posestva, vrednostnih papirjev ali proti zaznambi na službene prejemke.

Vračajo se posojila v 7 1/2, 15 ali 22 1/2 letih v odsekih ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.

Kdor želi posojila, naj se obrne na pisarno v Ljubljani, Kongresni trg štey. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Društveno iasno premoženje znaša koncem leta 1915 519.848 40 kron.

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 4 1/2 %.

Deležnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15.615 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6.089.850 kron.

Triporočamo

kolinsko kavino primes v korist obmejnim Slovencem!

Dobri brivski in lasestrižni aparati

1. a. brilev - 12 srebrno - elka K 3.50, 3. 5 varnostni brivski aparati, pomiki K 3. 5. zn. "Perleki" s 6 rezili K 16. 20 dvorez. rez. rezila tucat K 5. 0. L. 12 srežni. K 11. 12.

Zamena dovoljena ali d. n. r. nazaj. Pošilja popovzetju ali predplačila c. in kr. dvorn: založ. **JAN KONRAD**, izvoznik tvrdila **Brüx** št. 1751, Češko. 112

GARJE

lišaje, hraste, srbečico in druge kožne bolezni odstrani naglo in sigurno **Paratol**-domače mazilo. Ne maže, je popolno brez duha, torej se more rabiti tudi čez dan. Velik lonček K 3:50 dvojno - velik lonček K 6:— Dalje **Paratol**-posipalni prašek, ki varuje najbolj občutljivo kožo. 1 škatlija K 2:50.

Oboje se dobiva po povzetju ali predplačila pri tvrdilni lekarni **W. Steina Paratol-Werke, Budapest VII-10.** Rozse ut. 21.

Krmila manjka!

Zato se uporabljajo nadomestna sredstva za krmilo. Da to krmilo živina, perutnina **dobro prebavi** in popolnoma izkoristi, naj se pri-meša 2 krat na teden krmu, ena pest polna „**Mastin**“ to je dr. pl. **Trnkóczy**-a rešilni prašek. Paket velja 2 K, 5 paketov 12 K, poštnine prosto. 5 paketov zadostuje za 3 mesece za enega vola, kravo ali prašiča, da se zred..

Glavna založba:

Iekarna Trnkóczy
zraven rotovža v Ljubljani.

Mastin je bil odlikovan z najvišjimi kolajnami na razstavah: na Dunaju, v Parizu, Londonu in Rimu.

Na tisoče kmetovalcev hvali in rabi „**Mastin**“.

Najboljša gorenjska kosa se dobi edino v **prvi gorenjski razpošiljalni IVAN SAVNIK, KRANJ,**

katera je lahka kot pero, izdelana iz fine, srebrno jeklene tvarine. — S to neprekosljivo koso lahko kosi vsaka ženska. Kdor še ni poskusil te kose, naj si jo **naroci** takoj, ker se je bati, da bodo pozneje zopet zmanjkale. **Za vsako koso se jamči.**

Dolgot in cone kes so:

cm	50	55	60	65	70	75	80	85	90
pesti	5	6 1/2	6	6 1/2	7	7 1/2	8	8 1/2	9
K	8.—	8.20.	8.40.	8.60.	8.80.	9.—	9.20.	9.40.	9.60

Trgovci pri večjem odjemu določijo popust.

Cudovito šilo za šivanje le K 4'90

Naše čudovito ročno šilo za šivanje šiva tako naglo prašične vbode kot šivalni stroj. — Največja iznajdba, s katero more vsak sam krpali in šivati usnje, razirgane čevlje, kožnisko o. rimo, kožnovočno, preproge, pogrnina za vozove, šotore, klobočevino, dinče za kolosa vreče, platno in vsako drugo močno blago. Dobrota za rokodelce, kmete in vojske. Neobhodno potrebno za vsakogar. Trdna konstrukcija, zelo lahka uporaba. Jamstvo za porabnost. Mnogo pohvalnih pisem. Cena kompl. šilu s suknucom, 4 raznimi šivankami in porabnim navodilom **K 4.90.** 3 kosi: **K 13.50** 5 kosov **K 22.—** Pošilja po povzetju, (na boljšice proti pred plačilu.) 124

M. Svoboda, Dunaj, III/2, Wessgasse 13-404.

Vsakovrsna domača semena,

suhe gobe, prazne vreče in druge pridelke kupuje trgovina s semeni

—: **PETER LASSNIKA NASL.** —

SEVER & KOMP., Ljubljana, Marijin trg.

Miši - podgane stenicice - ščurki

Izdelovanje in razpošiljatev preizkuš. radikalno učinkovitega uničevala, sredstva, za katero dohajajo vsak dan zahvalna pisma. Za podgane in miši **K 5.—**; za ščurke **K 4.50**; tinktura za stenicice **K 2.—**; uničevalec moljev **K 2.—**; prašek proti mrčesom **K 1.50** in **K 3.—**; sem spadajoči razpraševalec **K 1.20**; tinktura proti ušem pri ljudeh **K 1.20**; mazilo za uši pri živini **K 1.50**; prašek za uši v obleki in perilu **K 2.—**; tinktura za bolhe pri pseh **K 1.20**; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničev. rastlin) **K 3.—**. — Pošilja po povzetju Zavod za pokončevanje mrčesa

M. Jünker, Zagreb 1, Petrinjska ulica 3.

Kranjska deželna podružnica

n. a. deželne življenjske in rentne nezgodne in jamstvene zavarovalnice

v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12/II sprejema zavarovanje na doživetje in smrt, združeno tud. z vojnim riziko, otroških dot. rentna in ljudska nezgodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Najugodnejši pogoji za vojno zavarovanje.

Zavod temelji na vzajemnosti. — Prospekti zastoj in polštine prosto. Sposobni zastopniki se sprejemajo pod najugodnejšimi pogoji. 183

Dobro „IKO“ uro

vsak občuduje in zaželi, kajti ona je **mojstersko delo urarske umetnosti!**

Razpošilja se po povzetju. Neugajajoče zamenjam.

- Kovinate ure . . . po K 24— 26— 32— 40— 60— 100—
- Srebrne ure . . . po K 70— 90— 100— 120— 200—
- Kovinate verižice po K 2— 3— 4— 6— 10—
- Usnjate verižice . po K 1'60 2'80 4'80

➔ **Zlatnina in srebrnina v bogati izboril** ➔

Velika izbira ur, verižic, prstanov, lepoticja, daril itd. v velikem **krasnem ceniku**, katerega zahtevajte.

Lastna znamka „**IKO**“ svetovnoznana. — Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Svetovna razpošiljalnica

H. Suttner samo v Ljubljani št. 1

Svetovnoznana radi razpošiljanja dobrih ur.

Nobene podružnice.

